

Jaunā Eiropas Savienības vides politika, ģeopolitiskā situācija un meža resursi Latvijā, to izmantošana. Dabas aizsardzība un tautsaimniecības attīstības nosacījumi, problēmas un risinājumi

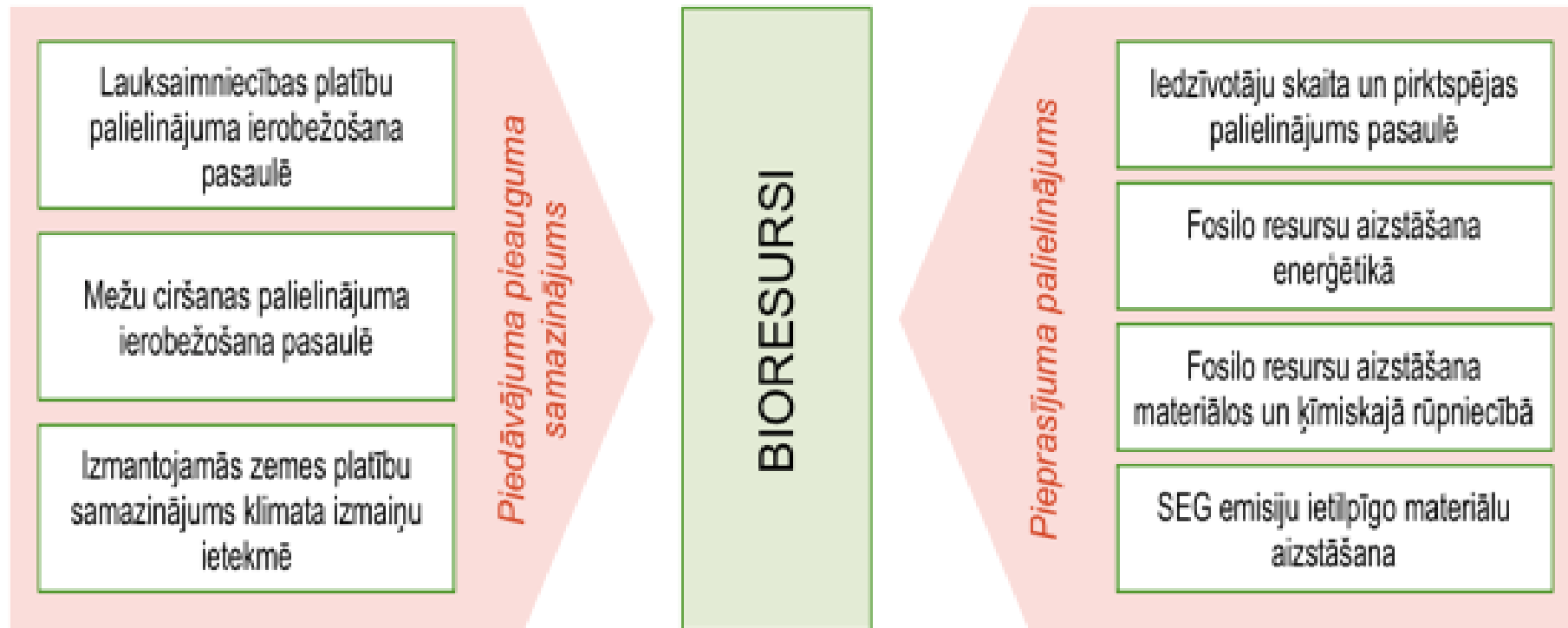
Dabas resursi

“Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam” (Latvija 2030):

Latvijas dabas kapitāls ir salīdzinoši labā stāvoklī, tomēr nepietiekami izmantots un apsaimniekots.

“Latvija 2030” mērķis – būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā

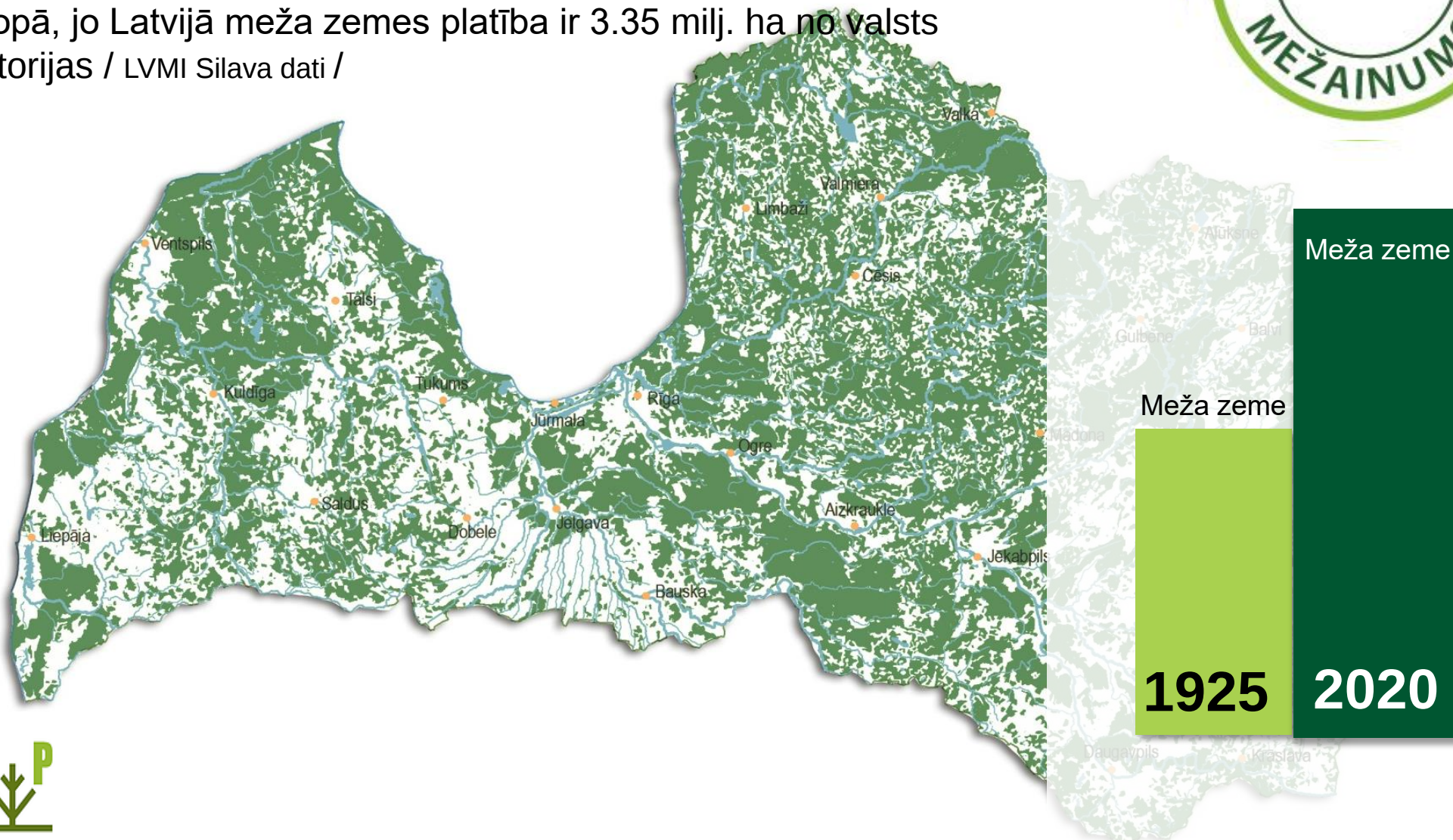

Eiropas Zaļais kurss. Mežs ir Latvijas balsts un nākotne...

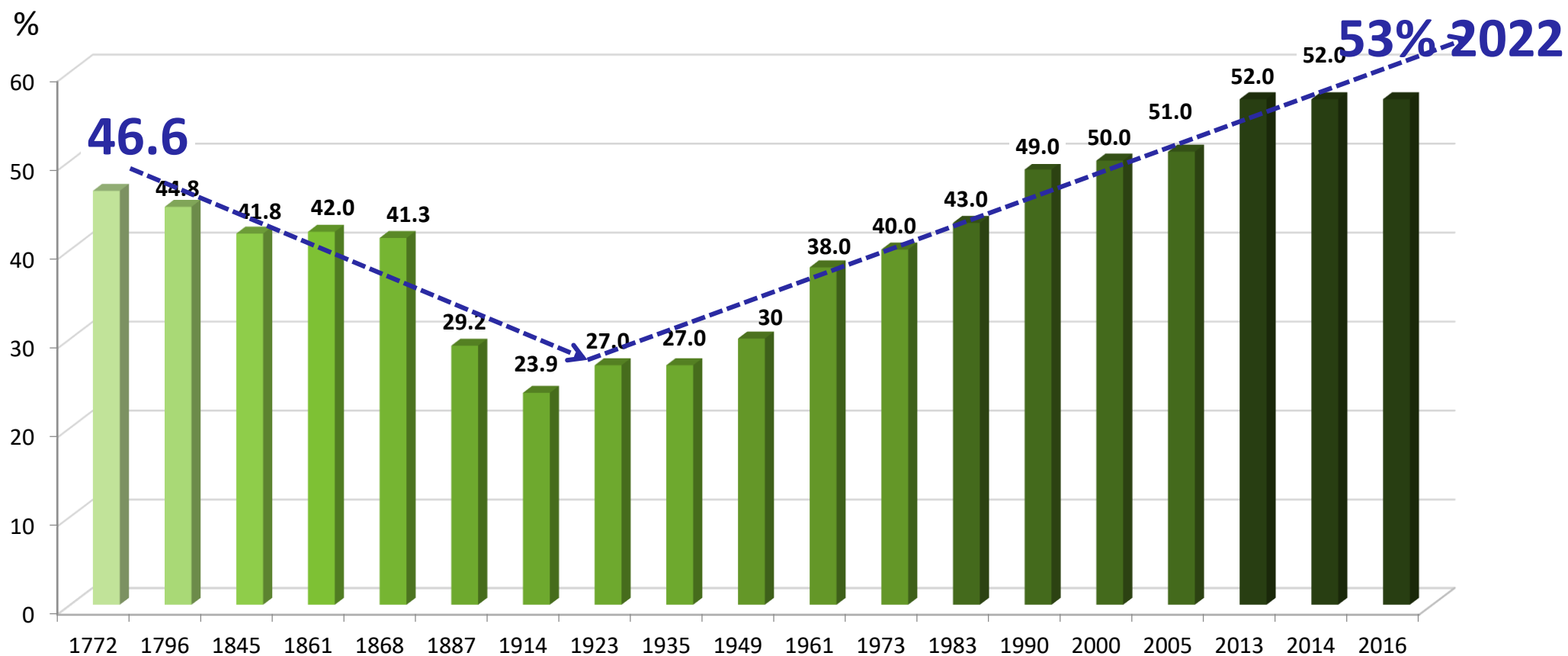
Meži Latvijā 2020

Latvija ir viena no mežiem bagātākajām valstīm Eiropā, jo Latvijā meža zemes platība ir 3.35 milj. ha no valsts teritorijas / LVMI Silava dati /

Mežainums Latvijā, % 1772 - 2022

Mežs ir ekosistēma visās tās attīstības stadijās, kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz piecus metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 procentu no mežaudzes aizņemtās platības (Meža likuma 1. pants).

Meži Latvijā. Sākums.

Vai jūs zināt, kas bija Latvijā pirmais – mežs vai zeme?

?

Protams, ka pirmais bija mežs ar zemi – ap 98% no Latvijas sauszemes.

Mežu savulaik **izcirta lauksaimnieki un pilsētnieki**, līdzumu veidā meža vietā iztaisot laukus un apbūves zemes, lai cilvēki Latvijā varētu dzīvot un izaudzēt sev pārtiku

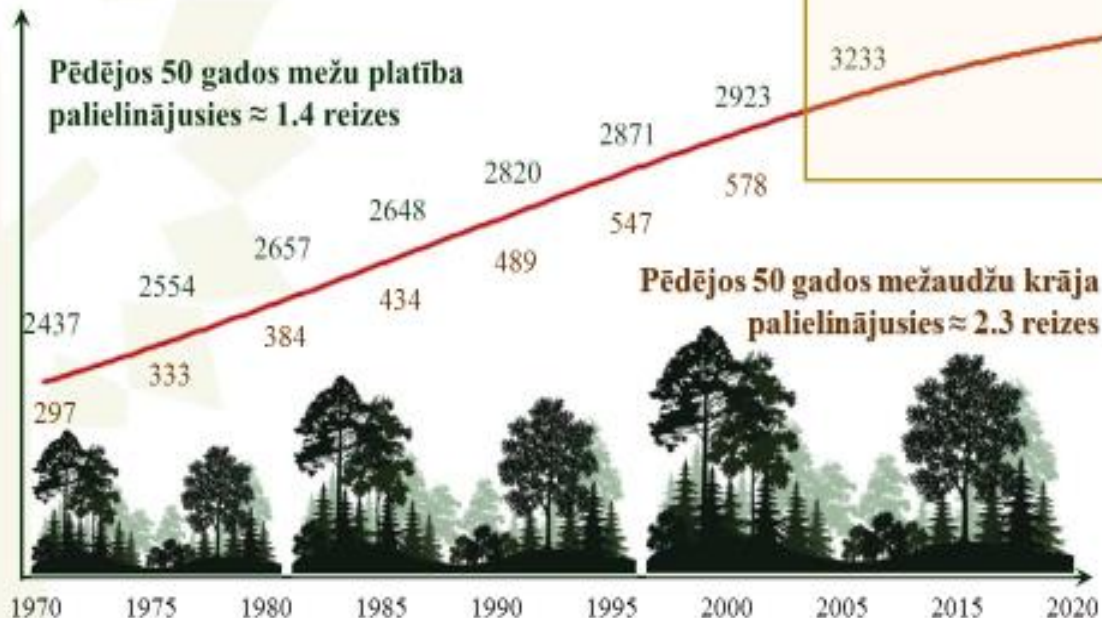
Lauksaimnieki un pilsētnieki **mežsaimnieku** rīcībā **ciršanai un atjaunošanai** vēsturiski atstāja sekojošas zemes:

- ap 10% vairāk vai mazāk mazauglīgus, sausus smiltājus
- <50% slapjumus
- ap 40% sausas un auglīgas zemes – damakšņus, vērus un gāršas

Meža platība mainās. Kā mēs to mērām?

Ieskats pagātnē

tūkst. ha / milj. m³

Avots: Meža fonds, VMD, CSB, MSI

Meža resursu monitorings (MRM)

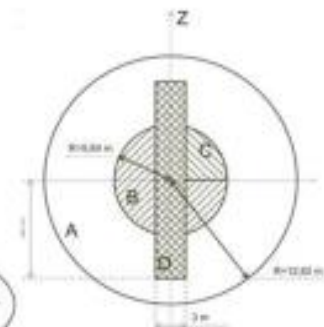
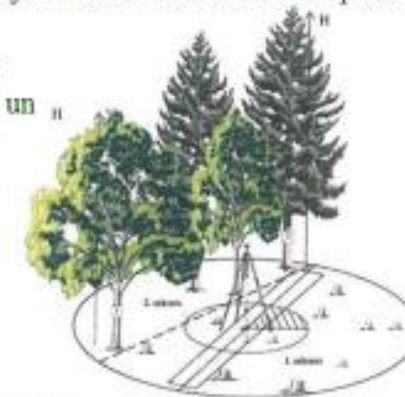
Uzsākts 2004. gadā

4647 trakti (4x4 km)
16157 parauglaukumi

5. gadu cikls - parauglaukumi sadalīti vienmērīgi pa pieciem gadiem, un katrs parauglaukums tiek apsekots un tajā uzmērīti koki vienu reizi piecos gados

Informācija par 474 725 kokiem
(dzīvie koki, sausokņi, stubeņi un kritālas)

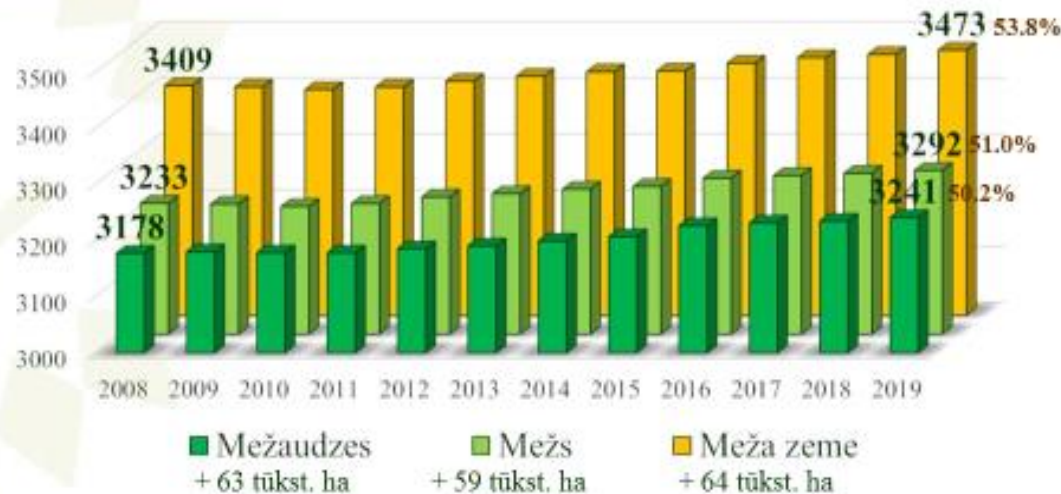
Augošu koku krāja 2008. gadā bija 647 mlj kbm, 2021 – 683 mlj kbm

Latvijas meža aritmētika 2008 - 2021: 647 – 126 = 683

Meža resursi šodien – MRM rezultāti

Meža platība, tūkst. ha

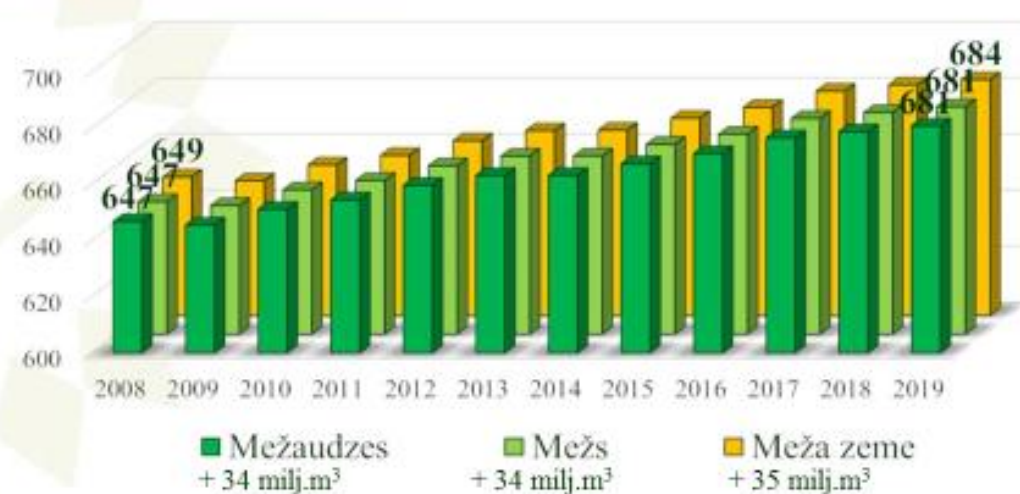

Mežaudzes – mežaudzes un mežs lauksaimniecības zemē;
Mežs – mežaudzes + iznikusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums;
Meža zemes – mežs + lauces, meža infrastruktūras objekti (ceļi, stigas, grāvji u.c.), bebru appludinājumi, citas speciālas nozīmes meža zemes.

Meža resursi šodien – MRM rezultāti

Augošu koku krāja mežā, milj.m³

Mežaudzes – mežaudzes un mežs lauksaimniecības zemē;
Mežs – mežaudzes + iznikusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums;
Meža zemes – mežs + lauces, meža infrastruktūras objekti (ceļi, stigas, grāvji u.c.), bebru appludinājumi, citas speciālas nozīmes meža zemes.

Ilgtspējīga attīstība saskaņā ar ANO 1992. gada Riodežaneiro konferencē „Vide un attīstība” akceptēto Rīcības plānu 21. gadsimtam (*„Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development”*), Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030. gadam ir:

„attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai”, sabalansējot trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomisko un sociālo.

Meža apsaimniekošanas ilgtspējība

Latvijas meža apsaimniekošanas ilgtspējas pamats

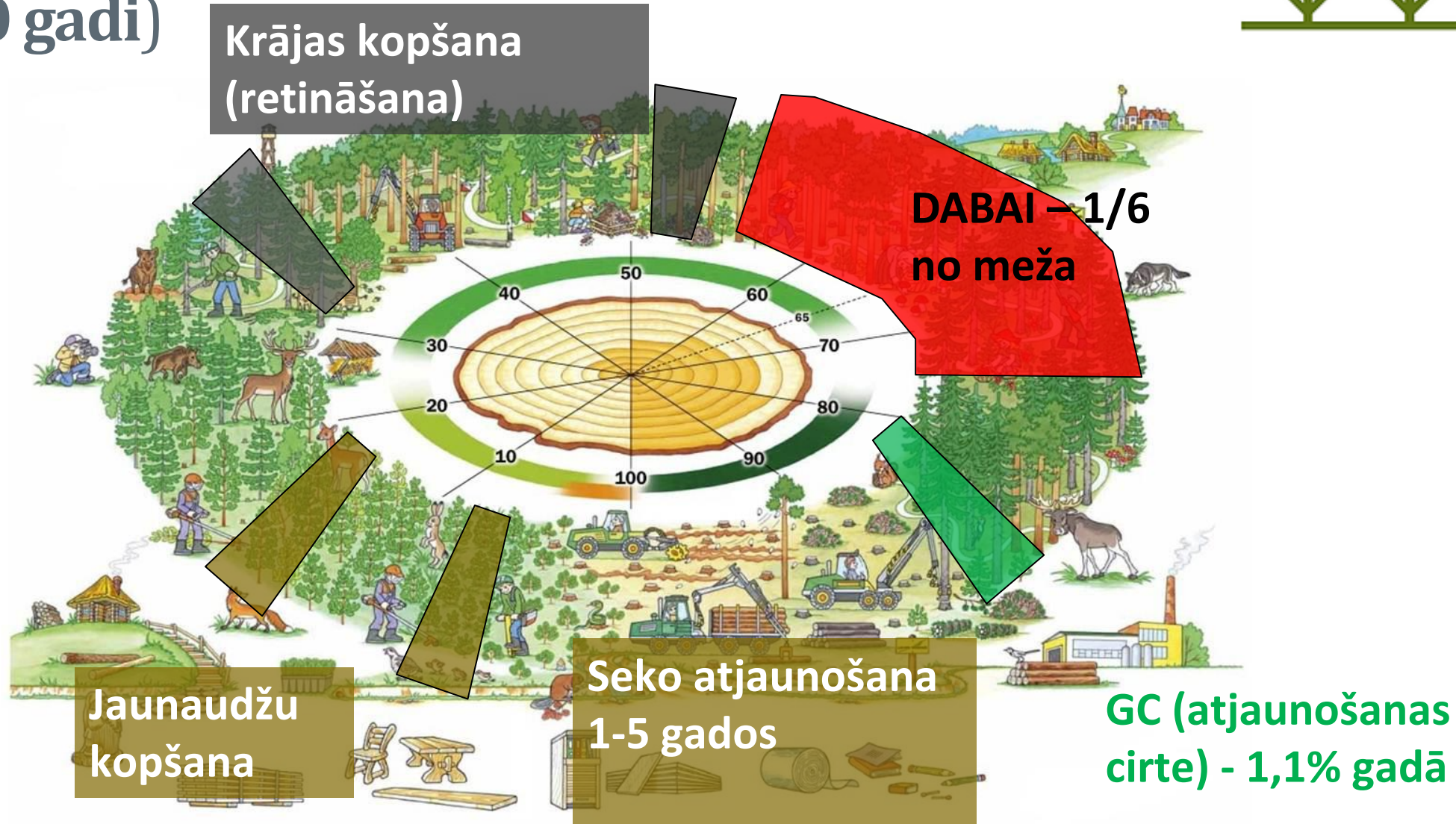

Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritēriji

- Meža resursu saglabāšana, atbilstoša uzlabošana un to ieguldījums globālajā oglekļa apritē;
- Meža ekosistēmu veselības un dzīvotspējas uzturēšana;
- Meža produktīvo funkciju uzturēšana un attīstība;
- Meža ekosistēmu bioloģiskās daudzveidības uzturēšana, aizsardzība un atbilstoša uzlabošana;
- Meža aizsargājošo funkciju uzturēšana un atbilstoša uzlabošana meža apsaimniekošanā (it īpaši augsnes un ūdens);
- Sociālekonomisko funkciju un priekšnoteikumu uzturēšana.

Tradicionālais meža apsaimniekošanas cikls Latvijā (50 – 100 gadi)

Šobrīd Latvijā

Audzēs, kuras sasniegušas galvenās (ražas novākšanas) cirtes ciršanas vecumu vai ciršanas caurmēru, kopumā ir uzkrāti vairāk nekā 200 milj. m³, kas naudas izteiksmē ir 4,79 miljardi eiro.

Šī bagātība ir uzkrāta 0,8 milj. ha, kas ir 25% no kopējās mežu platības Latvijā

Kokaudzes, kuras sasniegušas galvenās cirtes vecumu un kurās ir atļauta galvenā cirte
Priede - 62,5 mlj kbm(5gados + 5 mlj kbm), **Apse** - 44,1 mlj kbm (- 0,5), **Baltalksnis** – 43,3 mlj kbm(+1,9), **Bērzs** – 33,5 mlj kbm(+9,2), **Egle** – 31,4 mlj kbm(+3,4)

Augošu koku krāja **2007.** gadā bija **647** mlj kbm, **2010 - 671 2020 – 681 !**
647 – 126 = 681

Šobrīd Latvijā

Pēc mirušas koksnes daudzuma uz vienu meža hektāru Latvija atrodas trešajā vietā visā Eiropas Savienībā. «Vairāk par Latviju mirušās koksnes apjomi ir Francijā un Slovākijā, kurai mūsu valsti izdevās šajā parametrā «pārspēt» tikai pateicoties tam, ka pēc 2004. gada lielās vētras postījumiem tā piekrita dabas draugu uzstādījumam par to, ka aizsargājamās dabas teritorijās vētrā cietušo koksni vajag atstāt sapūšanai, kā rezultātā Slovākijai tas vēlāk izvērtās cīņā ar mizgraužu savairošanos»

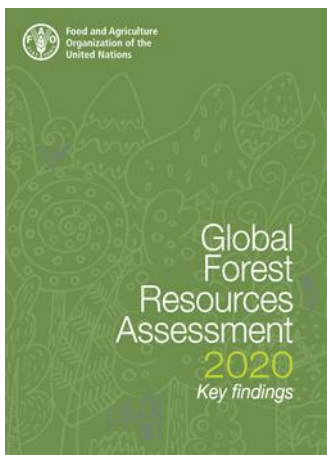
Latvijā ir 65 miljoni kbm dažādu sugu mirusī koksne, 10 gados + 7,5 mlj.kbm – 12%!!!

Gadā Latvijā nocērt 1% no kopējās mežu platības, kas tiek apmežota

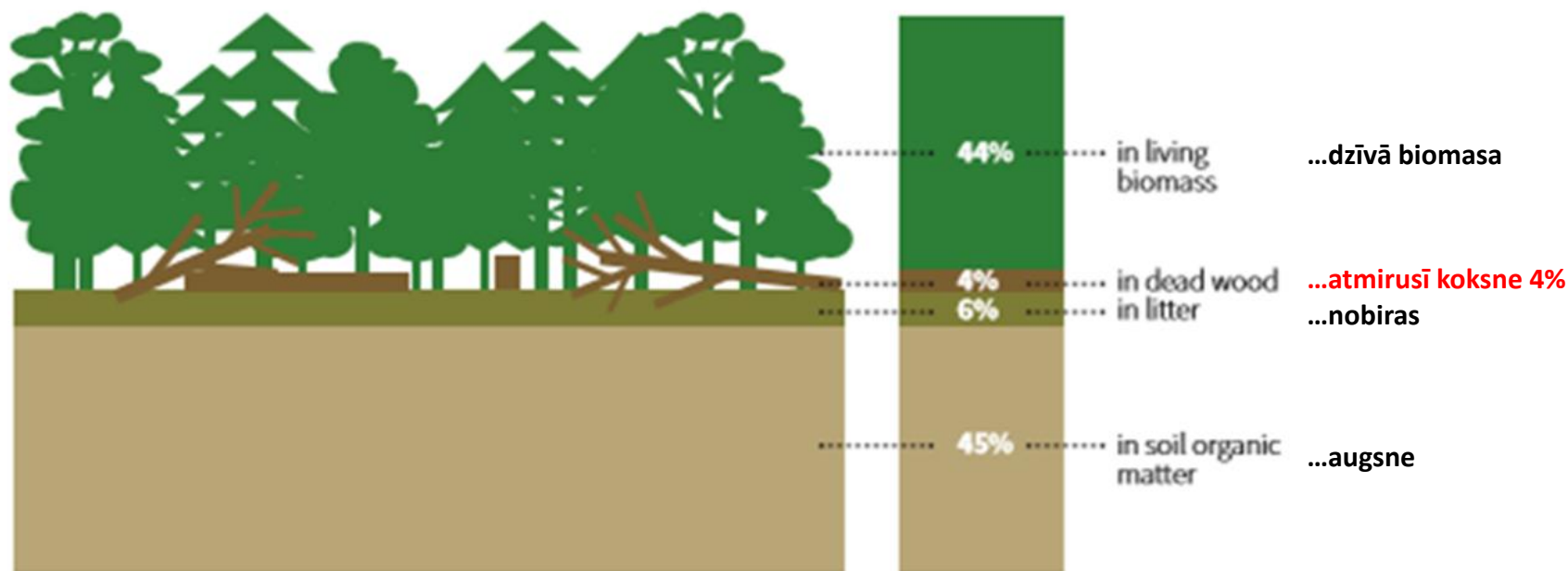
Jaunaudžu platības kopš 2012. gada ir pieaugušas no 343 līdz 362 000 ha

Atmirušās koksnes potenciāls uzkrāt oglekli nav liels (4% no kopējā mežos uzkrātā),
un tas samazinās, koksnei pakāpeniski pilnīgi sadaloties

Proportion of carbon stock in forest carbon pools, 2020

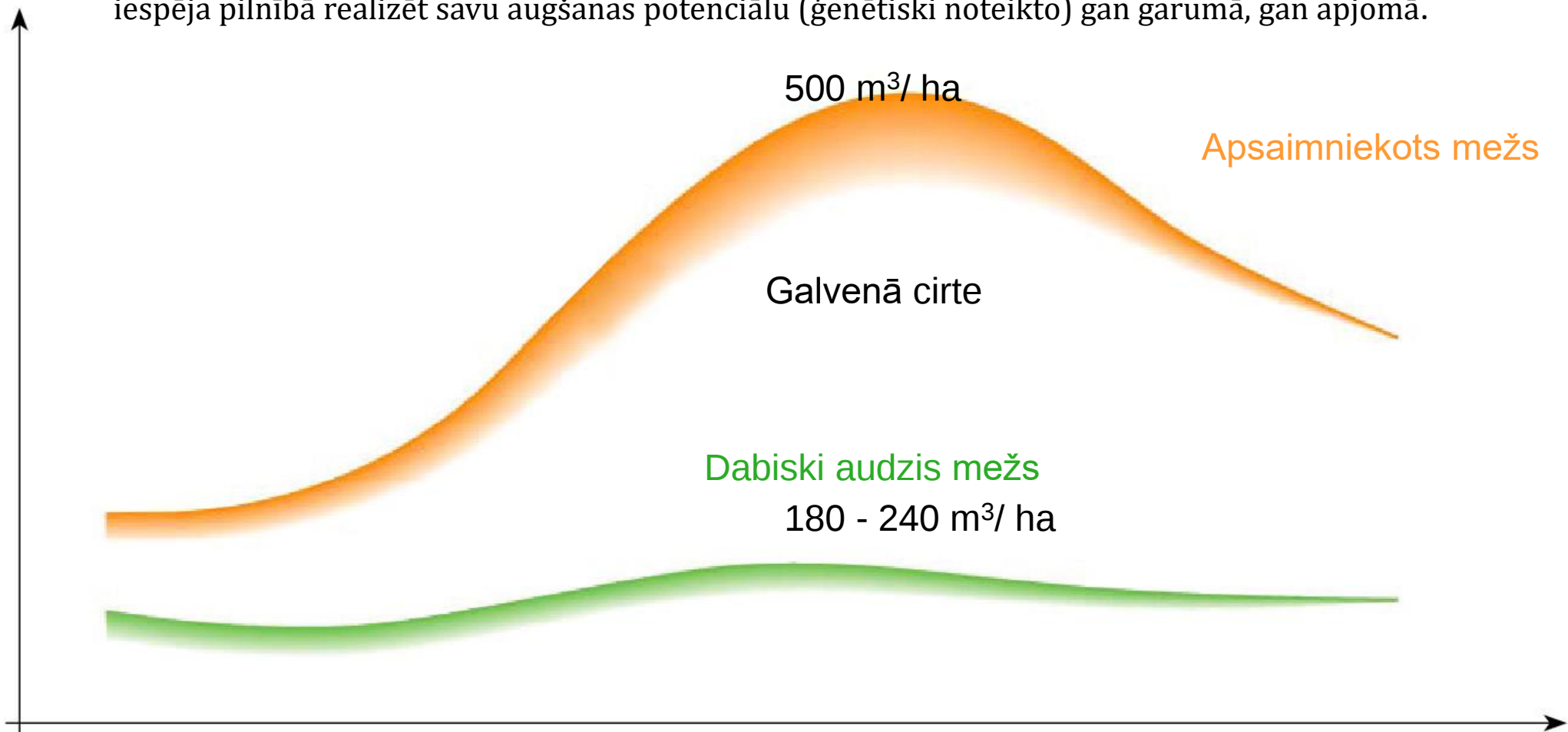

FAO, 2020

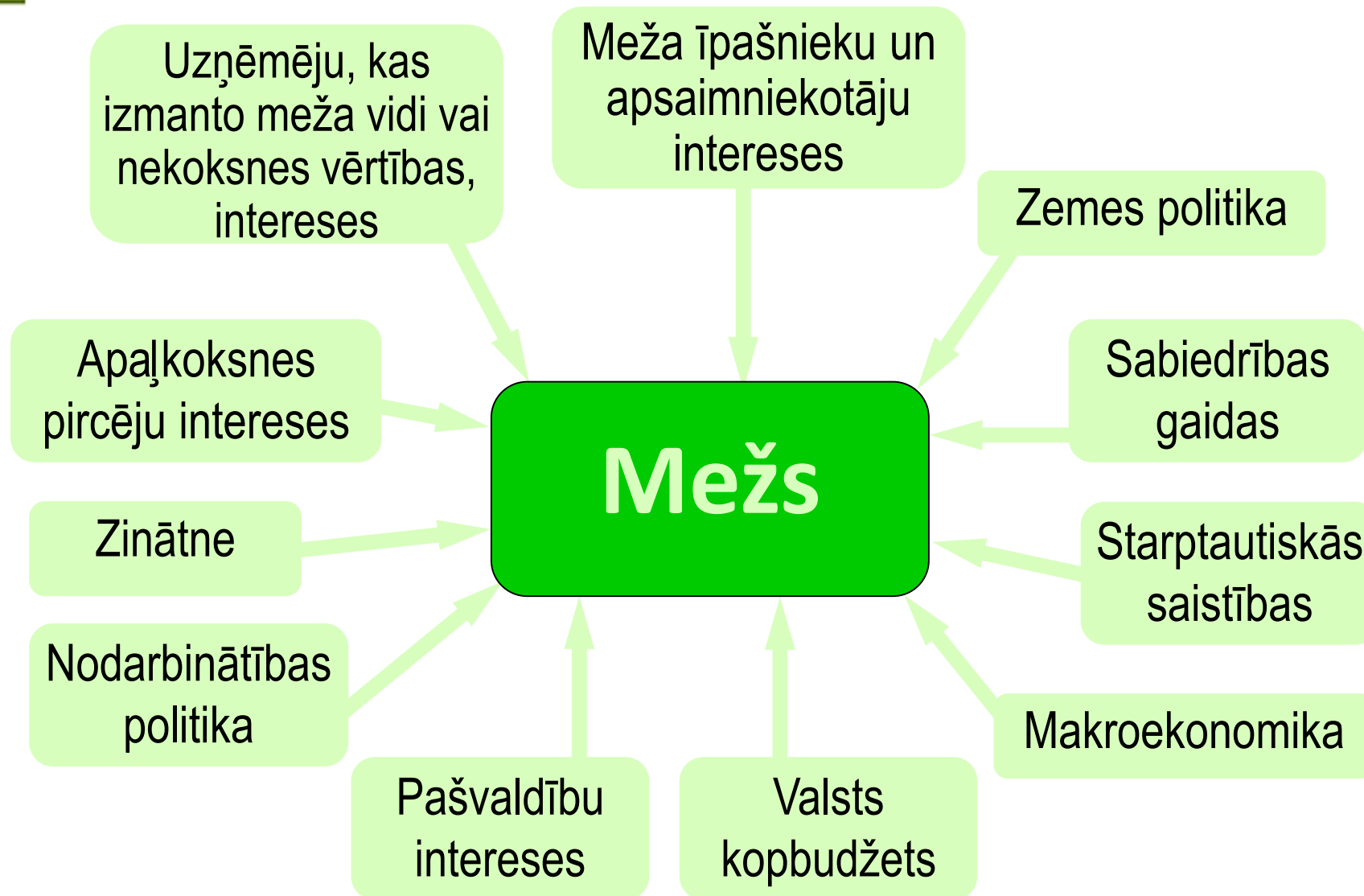
Kopts mežs – produktīvāks un dzīvotspējīgāks

Kopšana nodrošina optimālu augšanas telpu katram kokam. Tam pietiek saules, gaismas un barības vielu. Kokam ir iespēja pilnībā realizēt savu augšanas potenciālu (ģenētiski noteikto) gan garumā, gan apjomā.

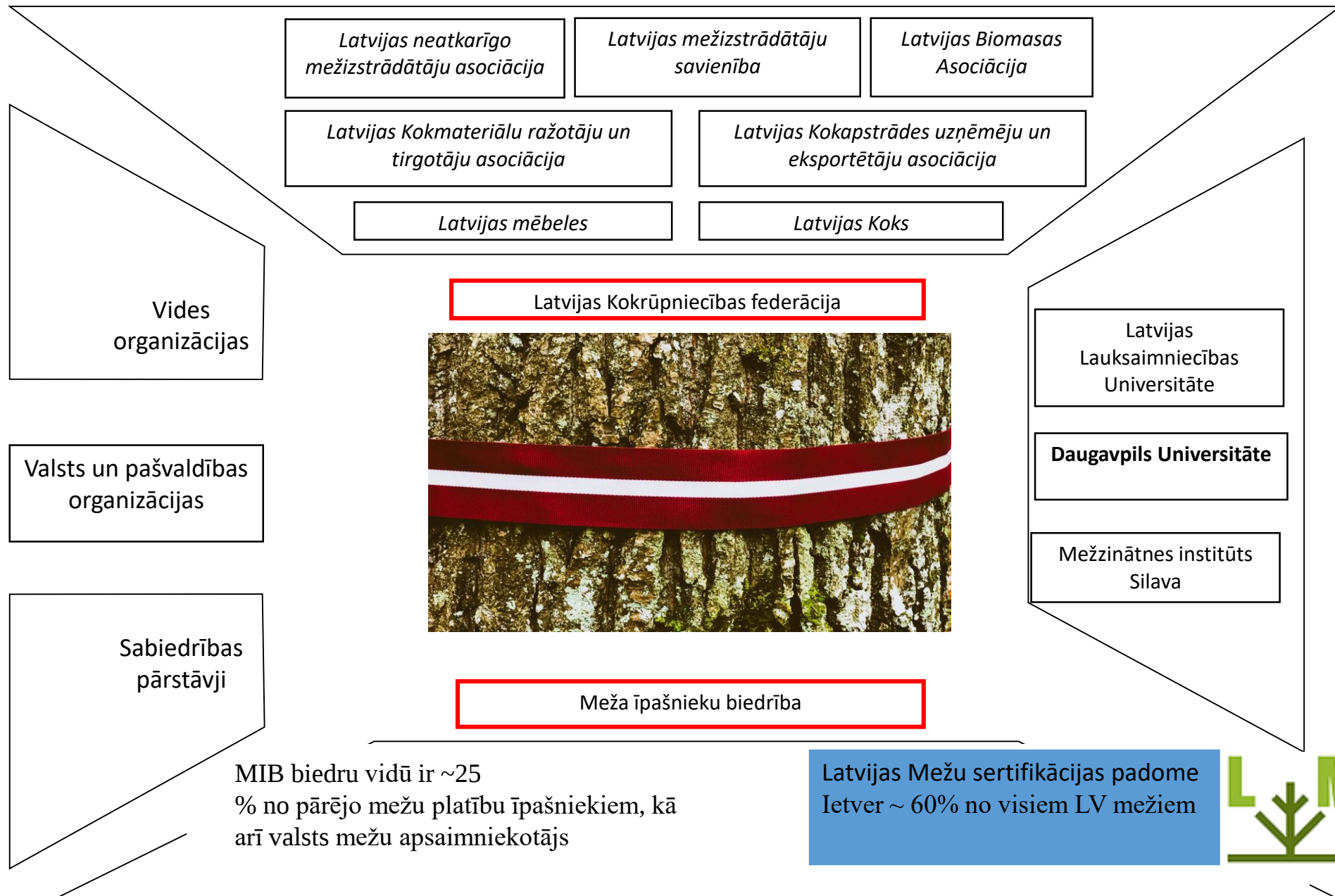

Latvijas meža apsaimniekošanas ilgtspējas pamats ir interesešu līdzsvars

Kas ir Latvijas meža nozare?

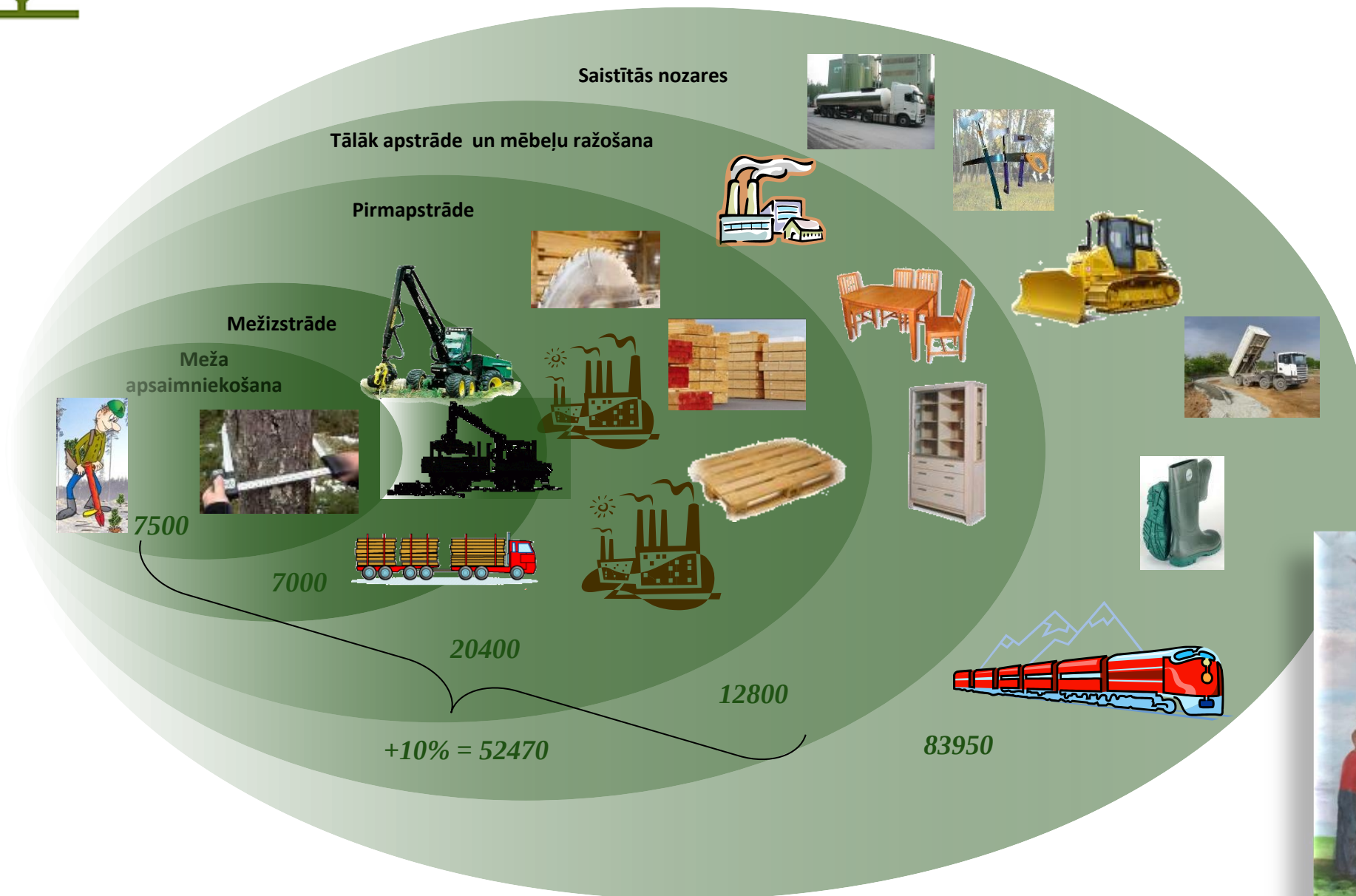

- Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta;
- Latvijas meža nozares produkcija ir konkurētspējīga ar augstu pievienoto vērtību un atbilst klienta vajadzībām;
- Meža un saistīto nozaru attīstībai atbilstošs izglītības un zinātniskais potenciāls un cilvēkresursu prasmju līmenis

Darbavietas meža un saistītajās nozarēs

Avots: Meža nozares informācijas centrs

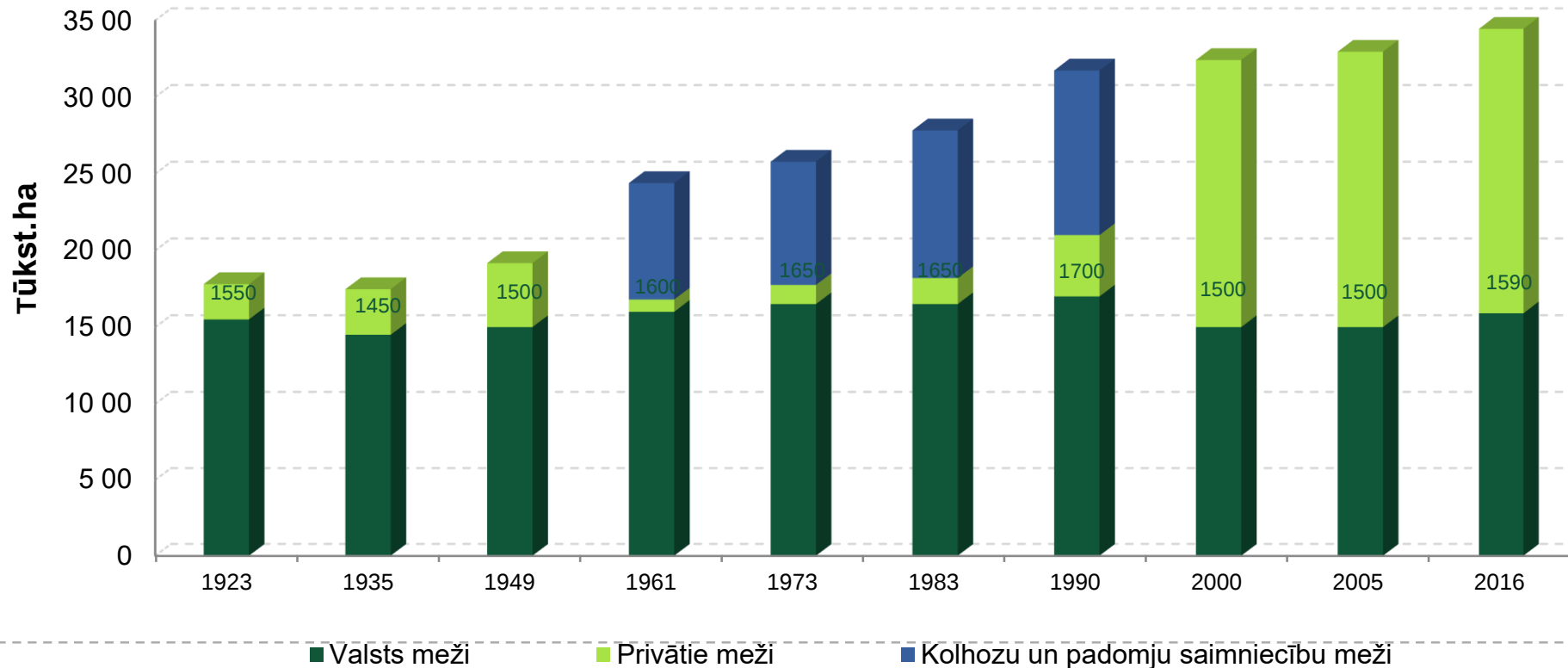

Meža sadalījums pēc īpašuma formas

Latvijas lielākie **Top 5**

meža zemju apsaimniekotāji /zemes platība, ha/

1.	AS «Latvijas valsts meži»	1 600 000 ha
2.	SIA «Sodra Latvia»	107 000 ha
3.	IKEA	90 000 ha
4.	Rīgas Meži	61 000 ha
5.	SIA «Sodra Mežs»	13 000 ha

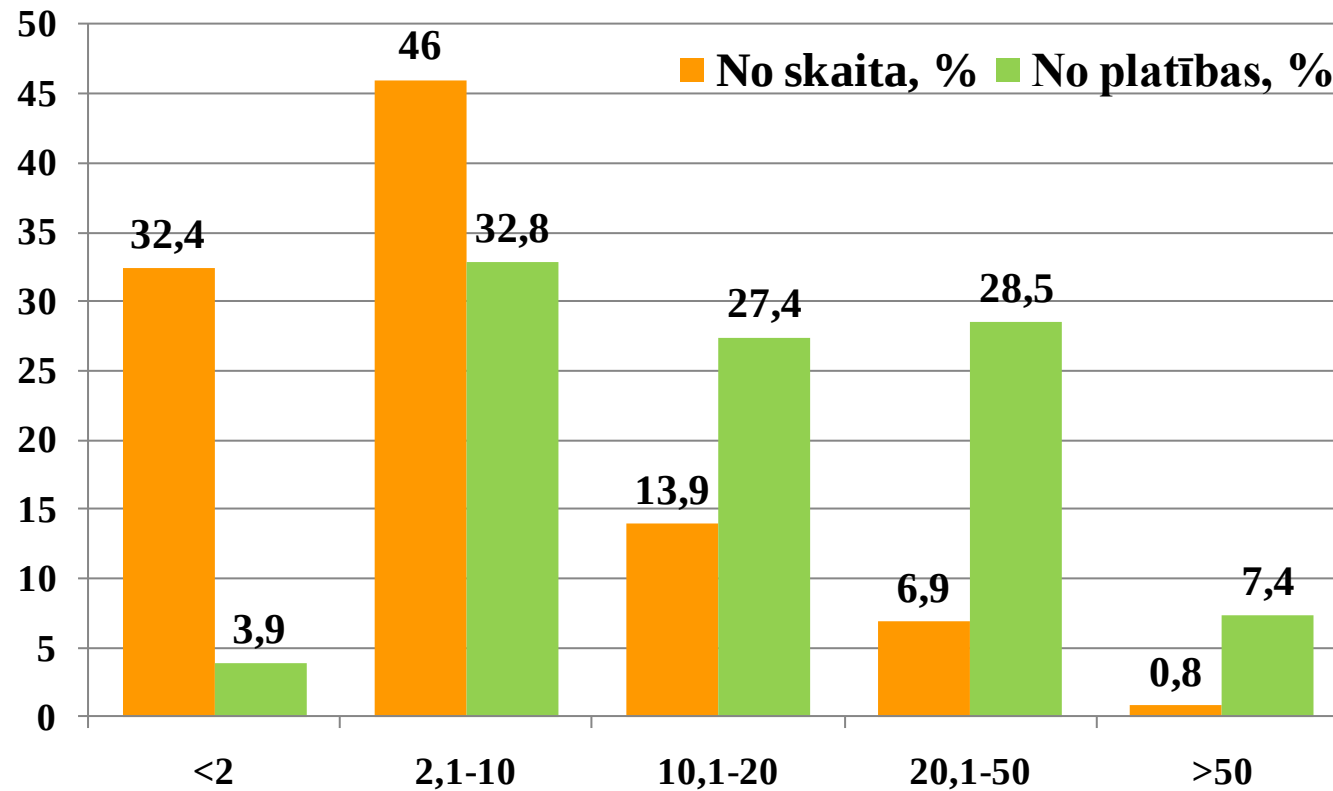

Latvijas Meža īpašnieku biedrība 2014

Privātie meži

- Kopskaitā ~135 tūkst. privāto meža īpašnieku Latvijā
- Vidējā meža īpašuma (privātas fiziskas un juridiskas) platība 8,8 ha
- 92% no meža īpašnieku kopskaita pieder mazāk par 20 ha meža

Meža īpašumu sadalījums pēc īpašuma lieluma

Koksnes resursu pieejamība ilgtermiņā

Būtiska Latvijas
tautsaimniecība:

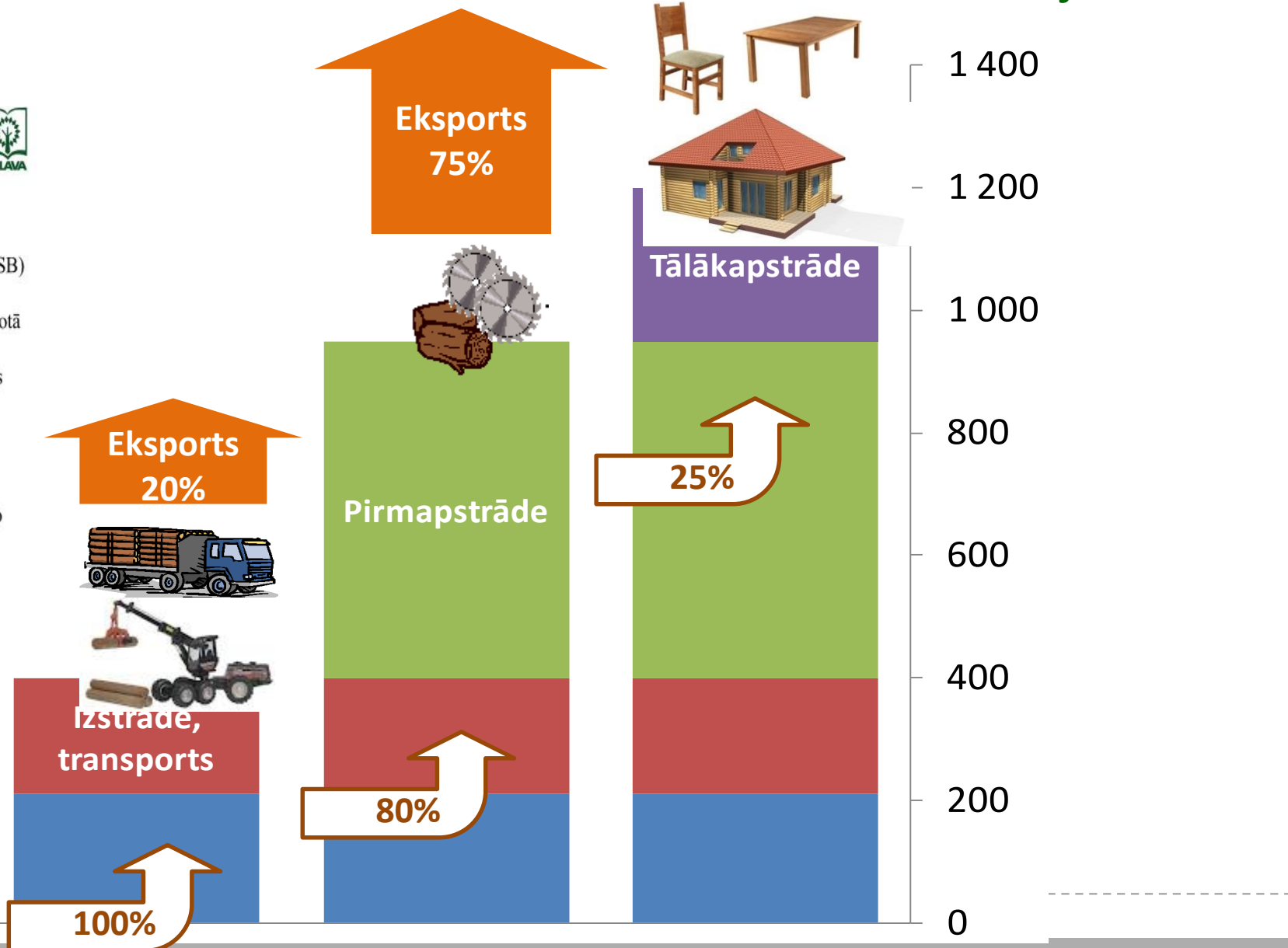
- Koksnes produktu eksporta vērtība (CSB)
- Mežkopības un mežsaimniecības pievienotā vērtība katram ha meža zemes – puses Latvijas teritorijas (Eurostat)
- Nestabili koksnes importa tirgījumaļaujas uz vietējo resursu

*/Valdība pārdala 18 miljonus medīžiem;
ņem no mežiem un bankas/*

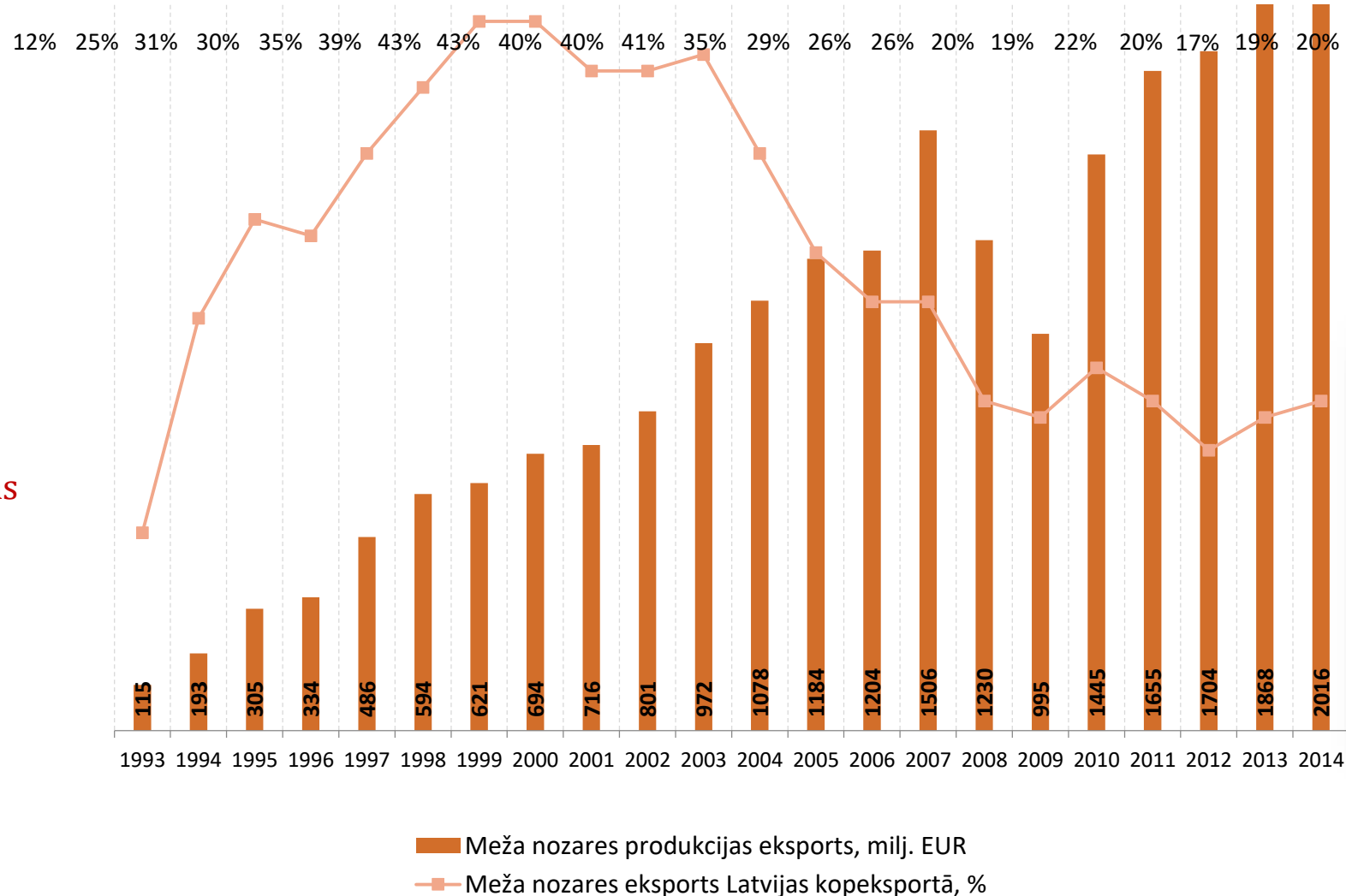

Mežsaimniecība

Meža nozares eksports Latvijas eksportā iepriekšējā periodā

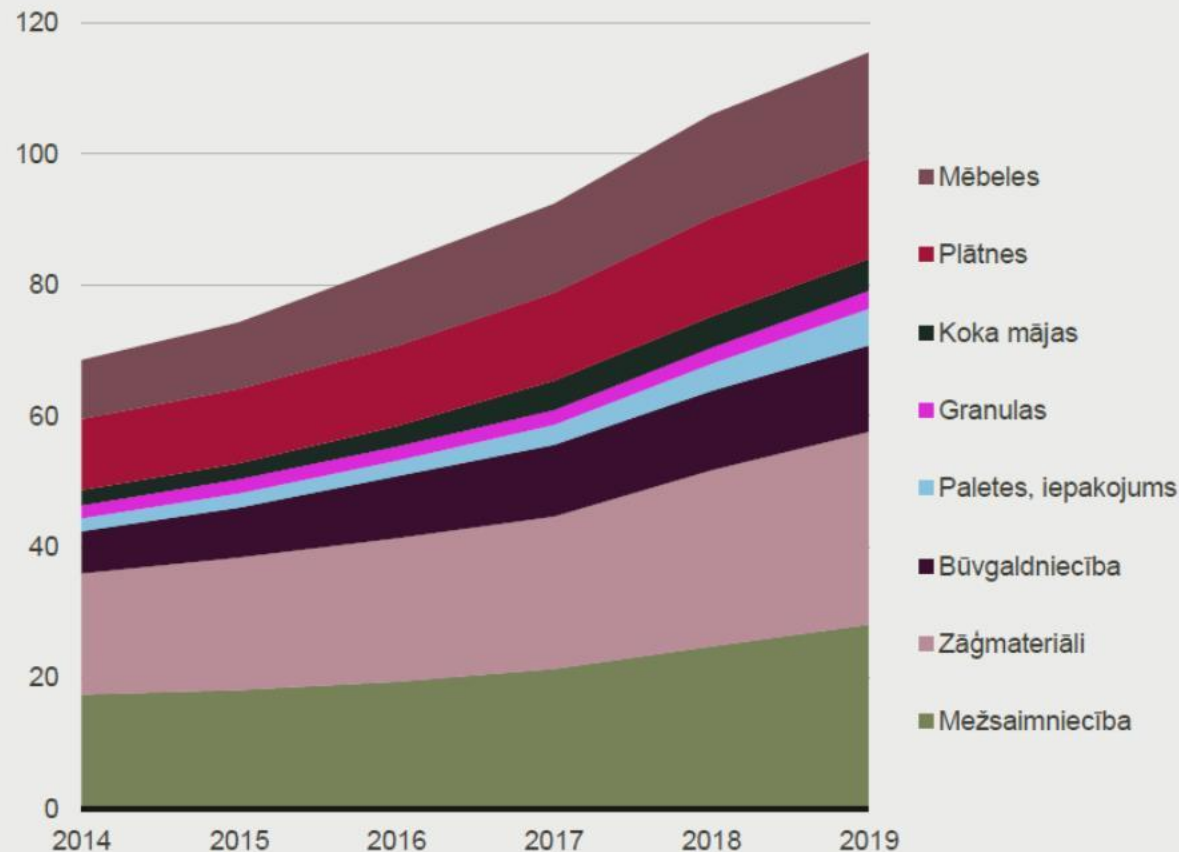

Tā bija 2019
Orientēto kokskaidu
plātņu (OSB) ražošanā
– 3. lielākā eksportētāja,
6. lielākā ražotāja
pasaulē
Granulu ražošanā – 3.
vieta pasaulē aiz Kanādas
un ASV
Saplākšņa ražošanā –
14. lielākā eksportētāja
un ražotāja pasaulē
Atsevišķi kā **bērza**
saplākšņa ražotāja un
eksportētāja – 4. vieta
pasaulē

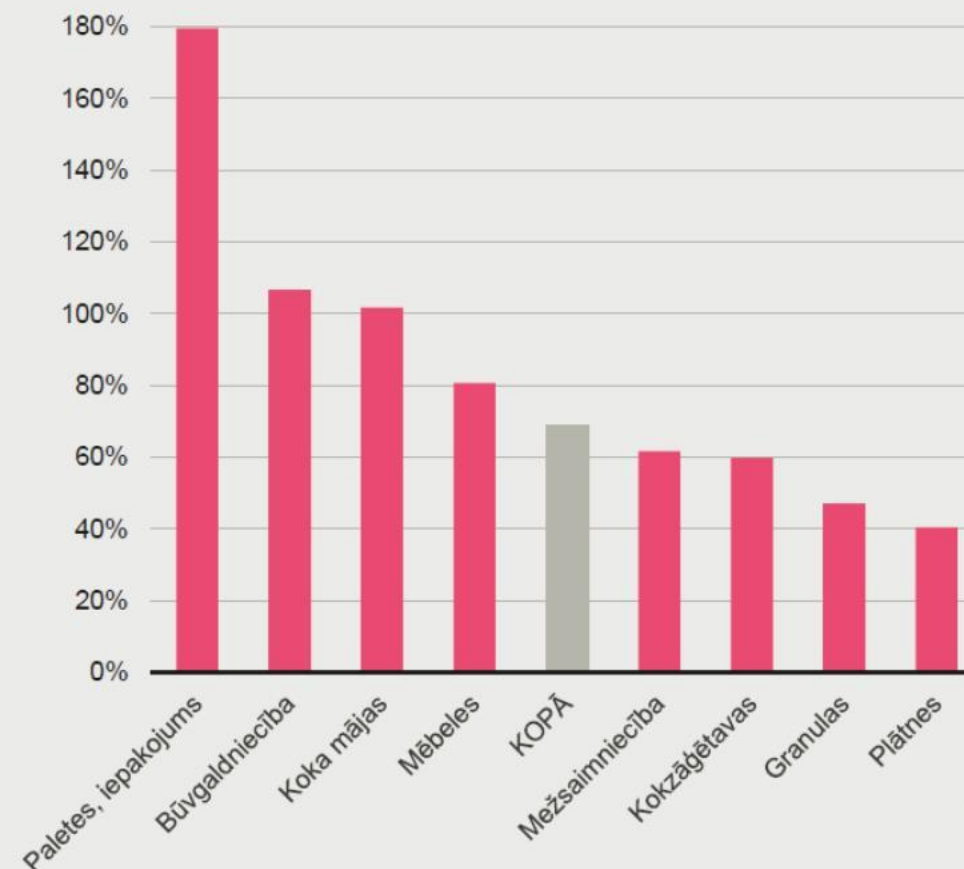

Aizvadītie pieci gadi kopumā bija ļoti sekmīgi meža nozarei, tā kļūst lielāka un daudzveidīgāka

Meža nozares uzņēmumu VSAOI, mEUR

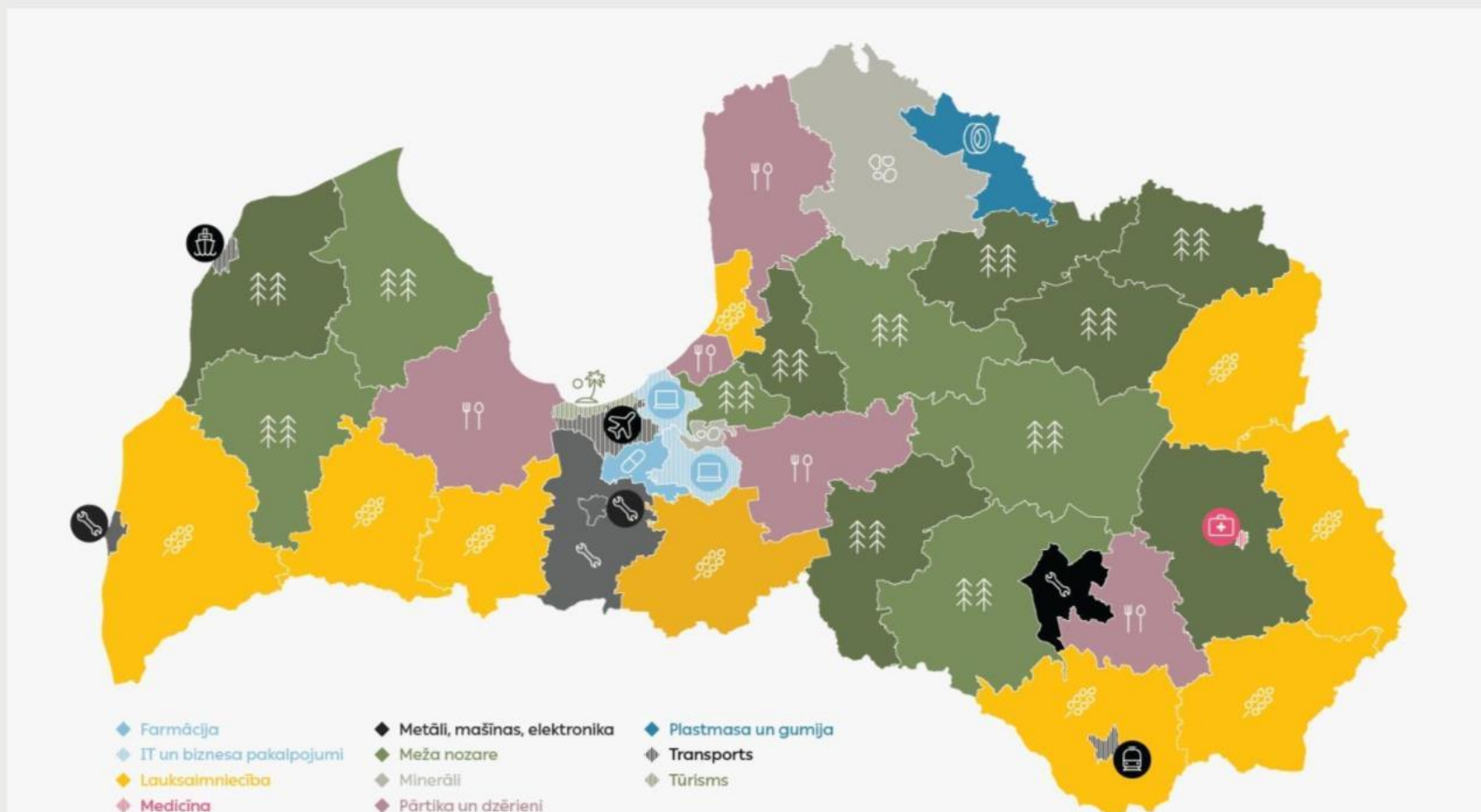

Pieaugums produktu grupās 2014-2019, %

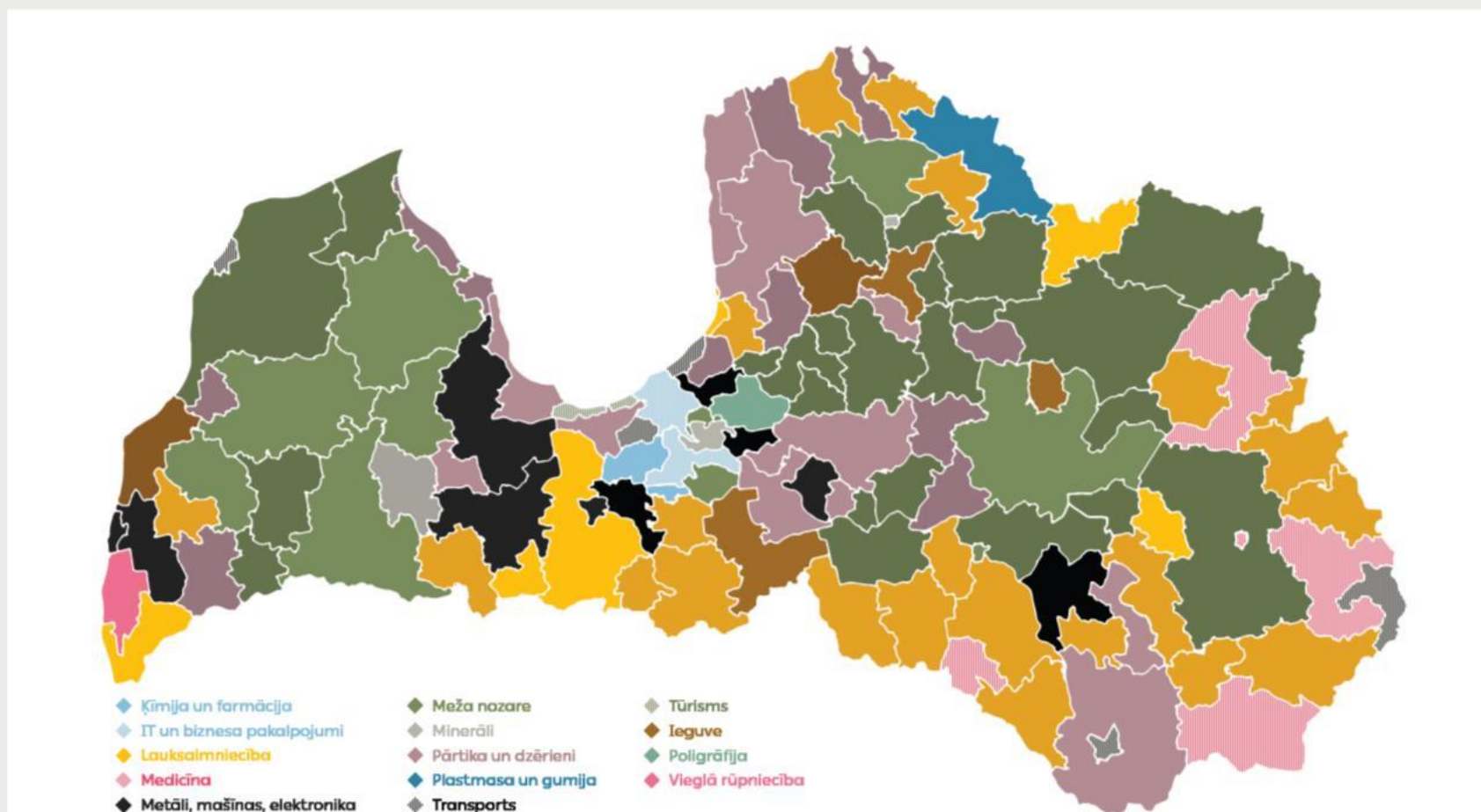
Mežsaimniecība un kokapstrāde ir ļoti nozīmīgas reģionu ekonomikai

Lielākās eksporta nozares topošajos novados. Ja tumšākā krāsā – nozare veido >50%

Ekonomiskā ģeogrāfija «mazajos» novados

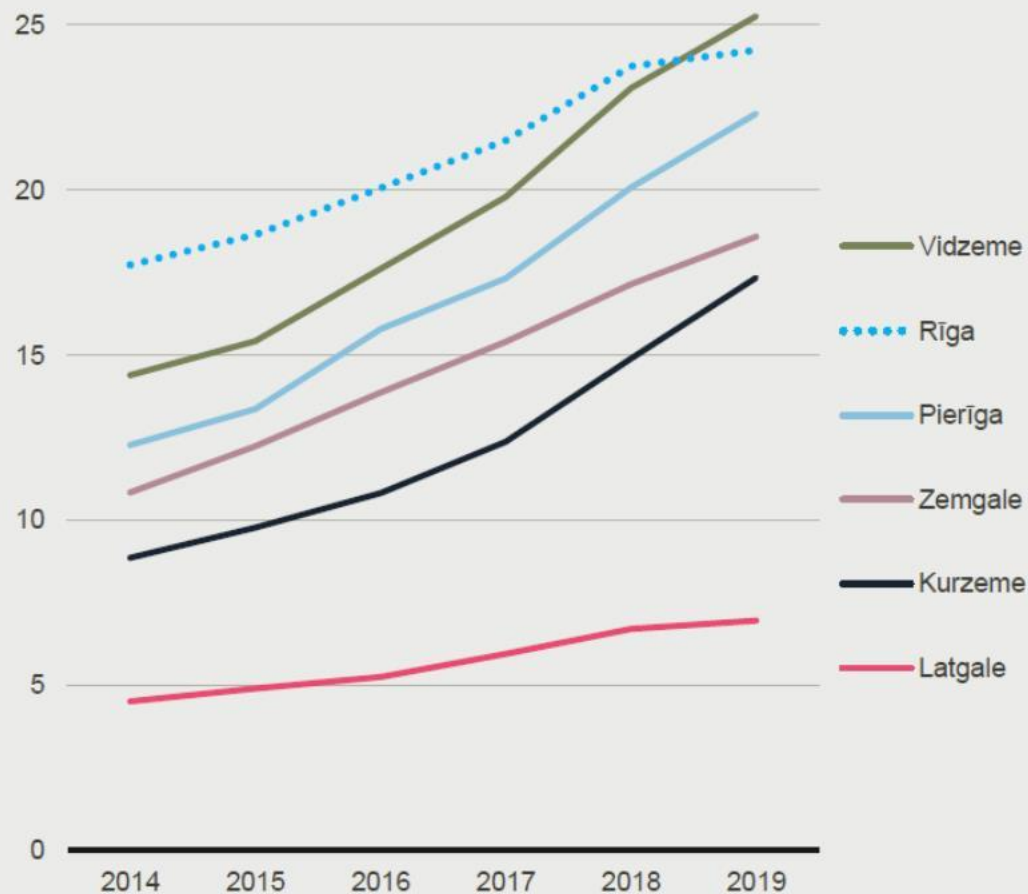
Lielākās eksporta nozares esošajos novados un pilsētās. Ja tumšākā krāsā – nozare veido >50%

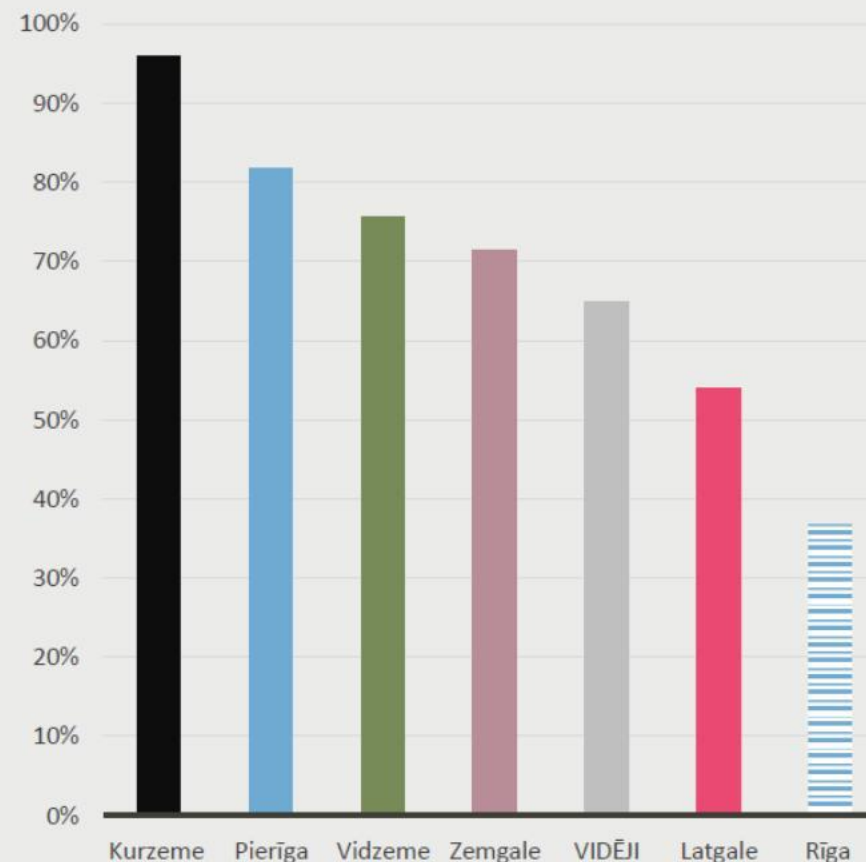

Meža nozares attīstība reģionos

Meža nozares uzņēmumu VSAOI reģionos, mEUR

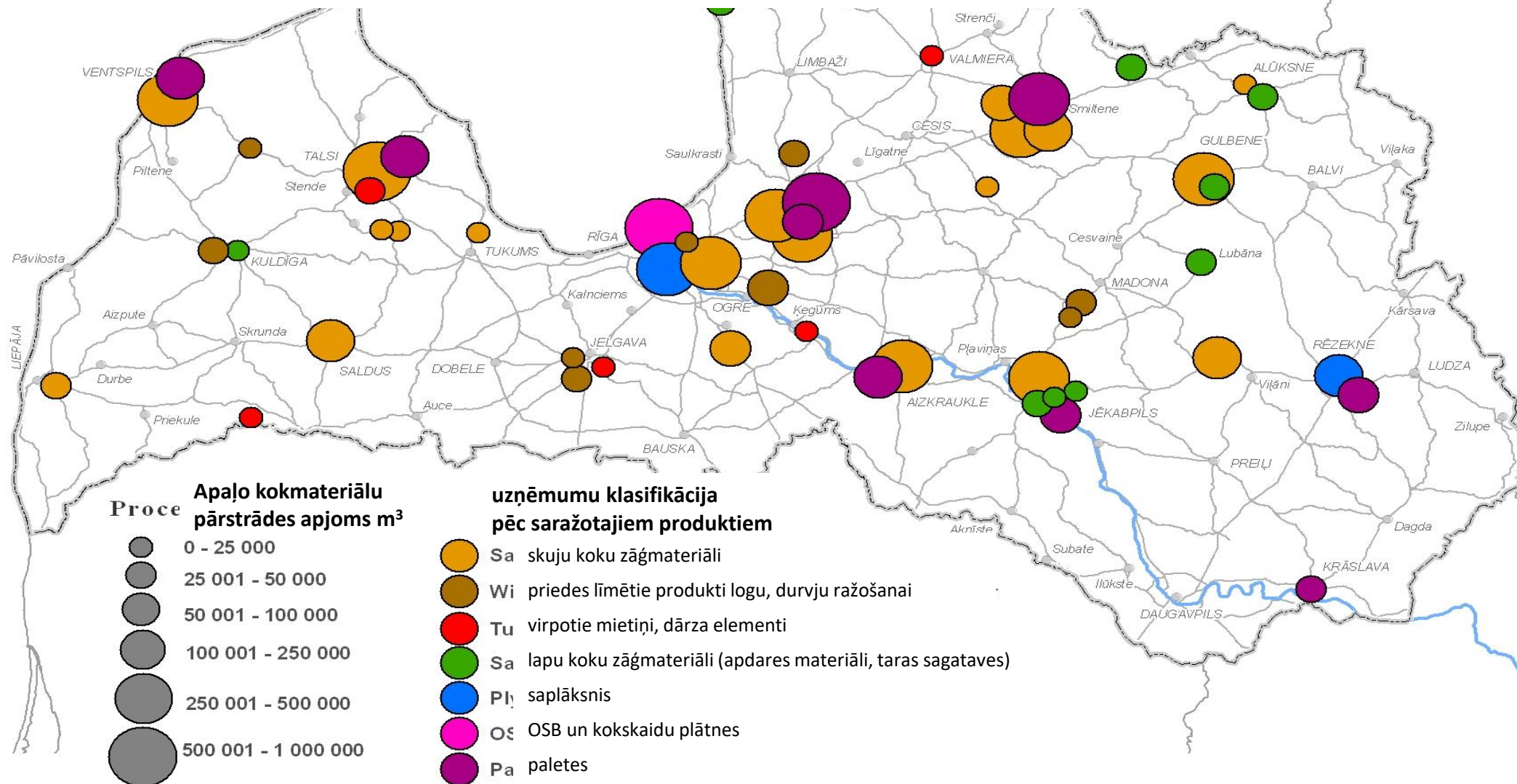

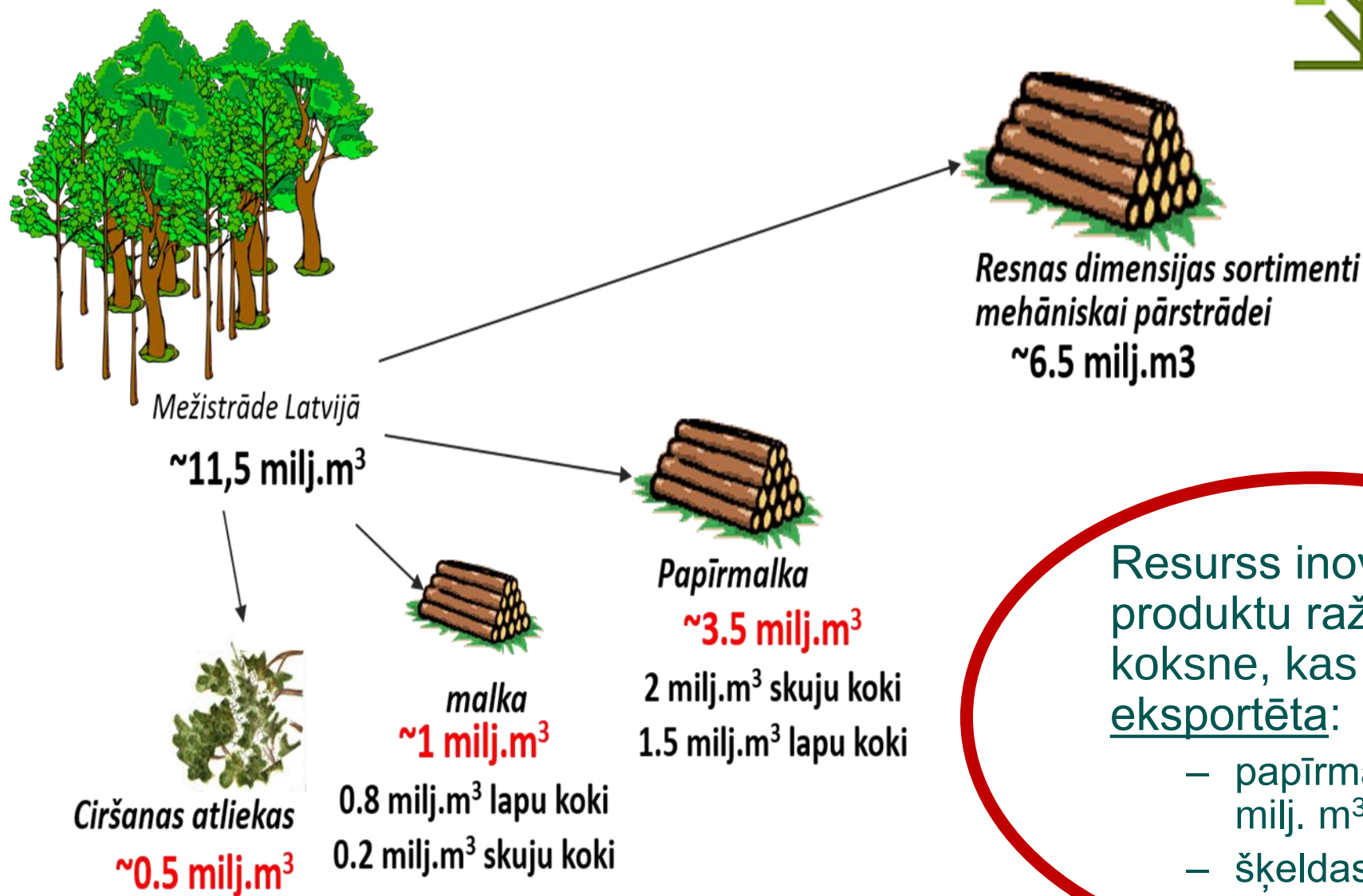
Pieaugums reģionos 2014.-2019.gadā, %

Apalo kokmateriālu produktu pircēji/kokapstrādes uzņēmumi Latvijā 2019

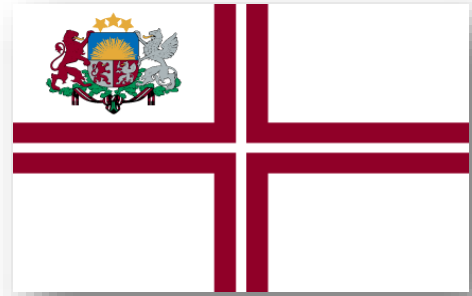

Resurss inovatīvu
produktu ražošanai-
koksne, kas tiek
eksportēta:

- papīrmalka 1,6
milj. m³;
- šķeldas un malka
1,4 milj. m³.

Deklarācijā par Ministru Kabineta iecerēto darbību 2019

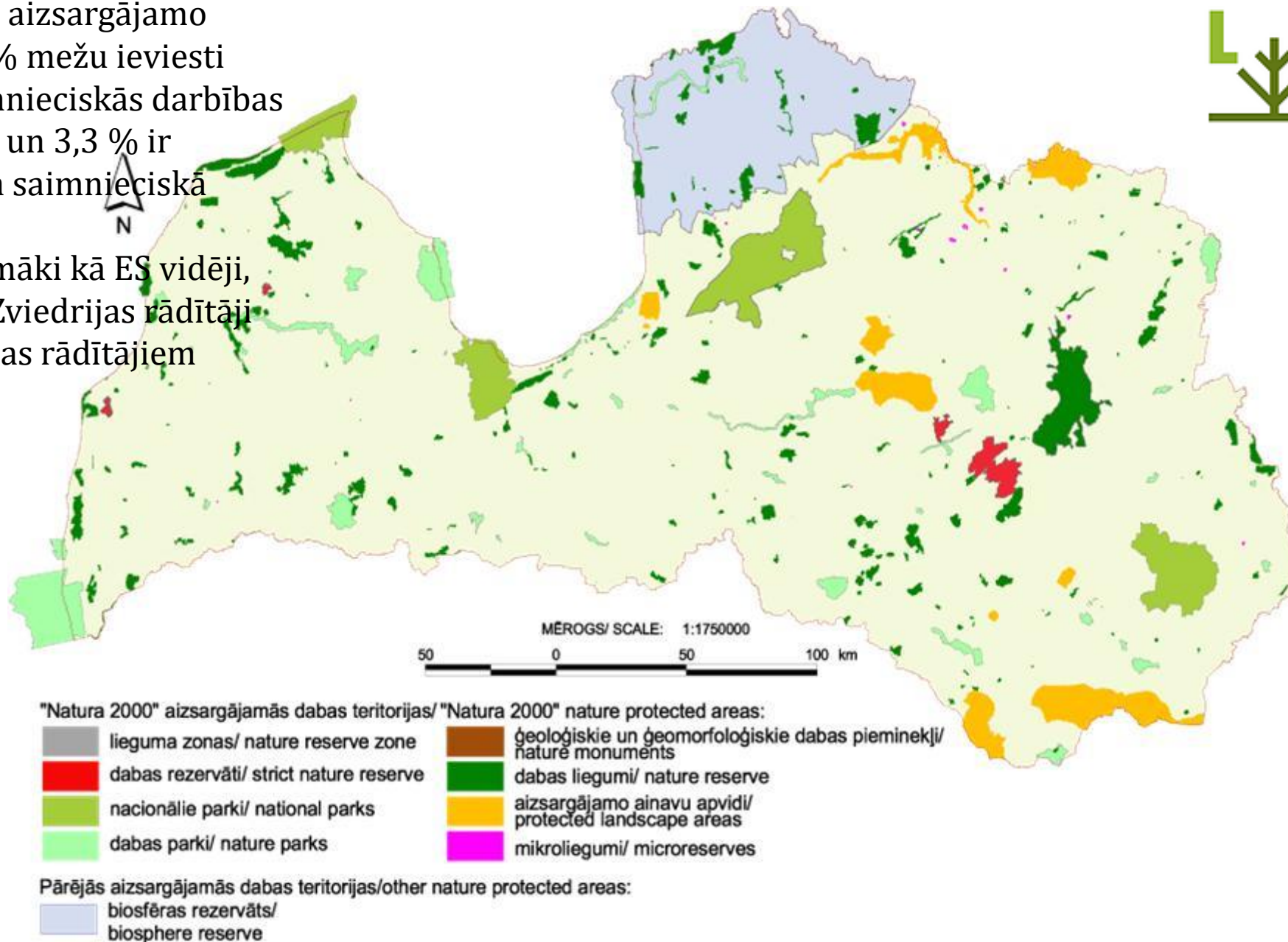

- Pilnveidosim normatīvo regulējumu, lai sekmētu lauksaimnieku, mežsaimnieku, zivsaimnieku un ražotāju kooperatīvu izveidi un to attīstību,
- Sadarbībā ar meža nozares organizācijām izstrādāsim ar mežsaimniecības jomu saistīto normatīvo aktu grozījumus, lai nodrošinātu Latvijas konkurētspēju Baltijas jūras reģionā, balstoties uz meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, **nepieļausim saimnieciskajai darbībai paredzēto meža platību samazināšanos.**
- Atbalstīsim līdzekļu piešķiršanu no valsts pamatbudžeta meža statistiskās inventarizācijas veikšanai, ņemot vērā tās nozīmi tautsaimniecībā visas valsts mērogā.
- Atbalstīsim Eiropas Savienības, valsts un valsts mežu apsaimniekotāju finanšu līdzekļu izmantošanu meža infrastruktūras uzlabošanai, meža ekonomiskās vērtības celšanai un klimata izmaiņu ietekmes mazināšanai.
- **Izstrādāsim jaunu un pilnveidosim esošo normatīvo regulējumu** lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru produkcijas izmantošanai farmācijā, būvniecībā, enerģētikā un citās nozarēs, attīstot bioekonomiku un nodrošinot augstāku pievienoto vērtību pieejamajiem resursiem.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

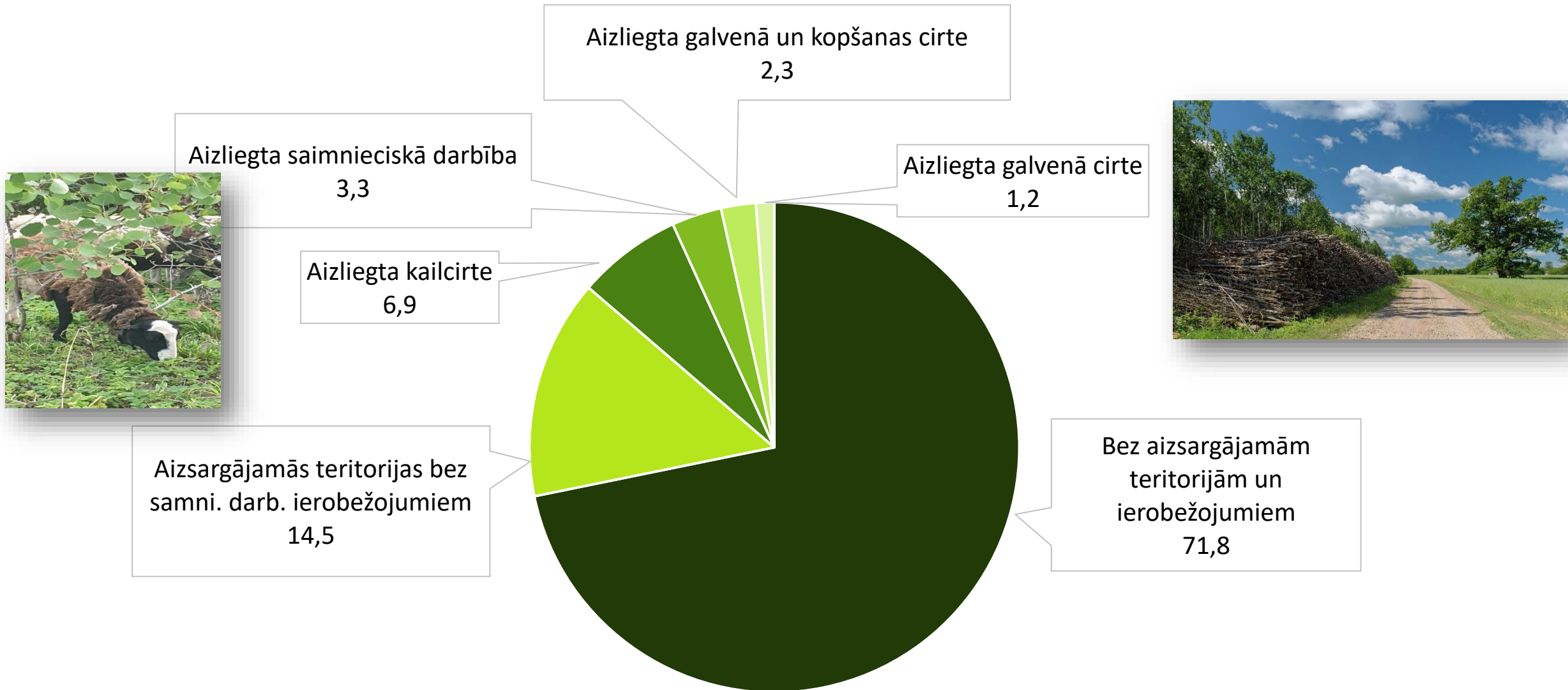
Latvijā ir 28,2 % aizsargājamo teritoriju, 13,7 % mežu ieviesti kādi no mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem un 3,3 % ir aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība.

Šie rādītāji ir zemāki kā ES vidēji, bet augstāki kā Zviedrijas rādītāji un tuvu ar Somijas rādītājiem

Meža apsaimniekošanas veidu īpatsvars Latvijā, %

Agenda 21 un Agenda 2030

- Agenda 21 – vispasaules rīcības plāns - zemes izmantošana un resursu politika;
- Agenda 2030 - ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi;
- 17 konkrēti mērķi un 169 apakšmērķi;
- Veicināt visu veidu mežu ilgtspējīgas pārvaldības īstenošanu.

ES meža stratēģija 2014.-2020. gadam

- ES satvars ar mērķi koordinēt ar mežu saistītas rīcībpolitikas un nodrošināt to saskanību;
- Principi - meža ilgtspējīga apsaimniekošana, mežu daudzfunkcionālās nozīmes nodrošināšana, resursefektivitāte un globāla atbildība par mežiem.

Natura 2000

- ES valstu kopīgs aizsargājamo teritoriju tīkls;
- ES direktīvas – Putnu direktīva un Biotopu direktīva;
- Atšķirīgi aizsardzības un apsaimniekošanas režīmi – no minimāliem ierobežojumiem līdz pilnīgam saimnieciskās darbības aizliegumam.

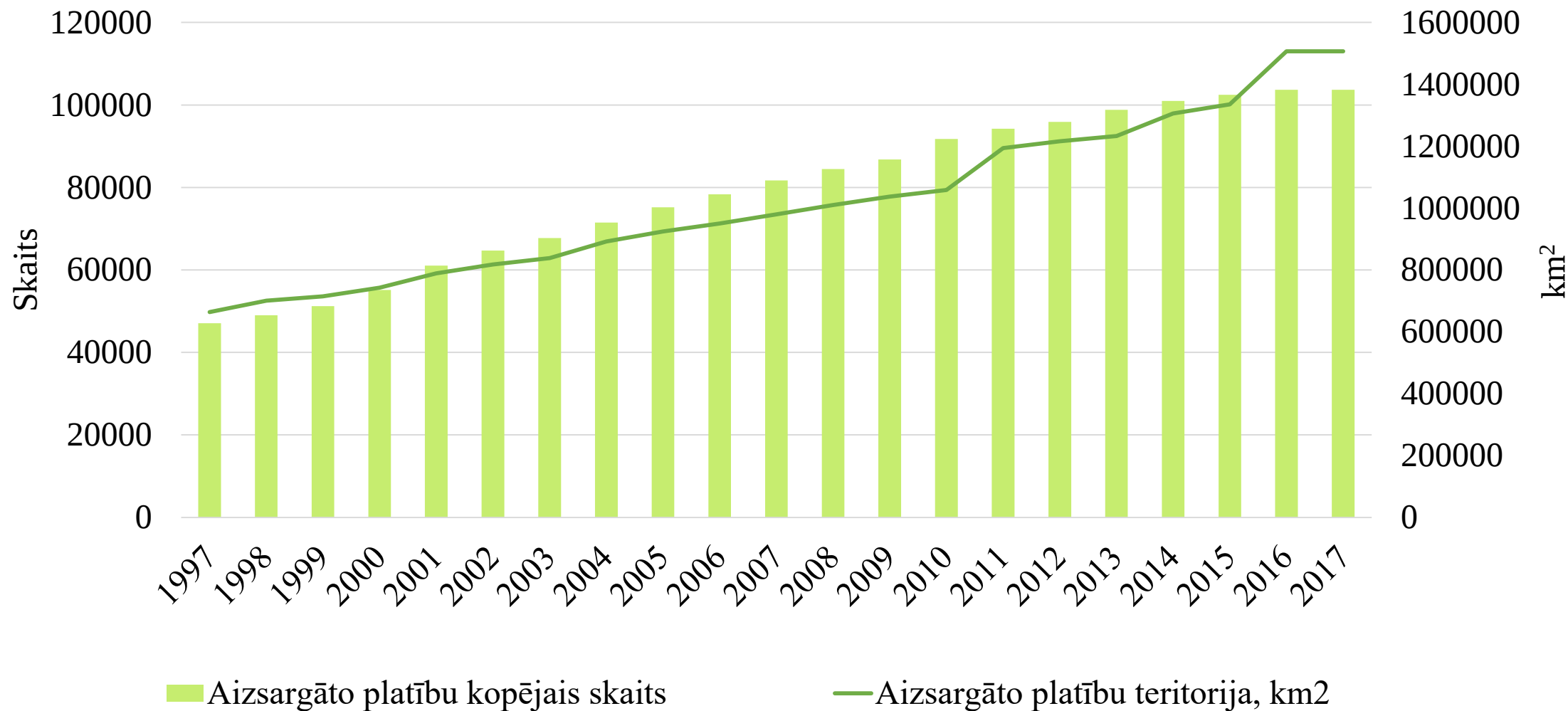
ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija

- ES rīcības plāns līdz 2021. gadam;
- 6 uzdevumi, ar kuriem pievēršas bioloģiskās daudzveidības izzušanas cēloņiem;
- Uzdevuma izpildei - konkrētā termiņā paveicamu darbību kopums;
- Risināti bioloģiskās daudzveidības zuduma globālie aspekti.

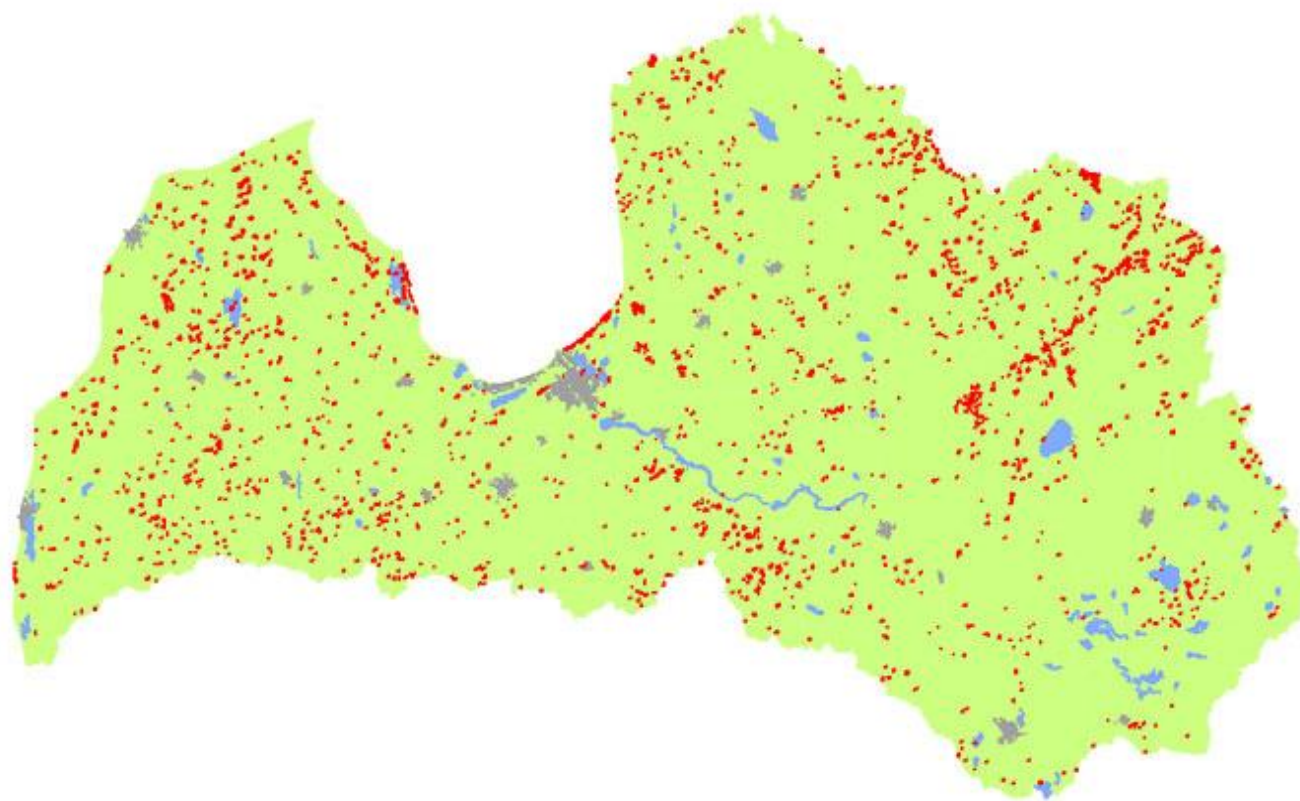
Helsinku rezolūcija

- Pieņemta 1993.gadā;
- Iemesls izstrādei - vadlīniju nepieciešamība valstīm ar pārejas ekonomiku;
- Mērķis - meža un tā zemju pārvaldīšana tā, lai saglabātos bioloģiskā daudzveidība, produktivitāte, atjaunošanās spēja, vitalitāte un spēja veikt visas paredzētās funkcijas.

Eiropas valstu nacionāli noteikto aizsargājamo teritoriju kopskaita un kopplatības izmaiņas 1997.-2017. gadā

Mikroliegumi Latvijā no 2000 līdz 2020.gadam 2754 ar kopējo platību vairāk nekā 43 tūkst. hektāru

Kopš 2019.gada 4.oktobra strādā Kompensāciju darba grupa VARAM
Kompensācijas Latvijā šobrīd:

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Valsts kompensācija ĪADT un mikroliegumi ārpus NATURA, EUR/ha/gadā	Natura 2000 maksājumi, EUR/ha/gadā
Mežsaimnieciskās darbības aizliegums	157	160
Kopšanas un galvenās cirtes aizliegums	157	160
Galvenās cirtes aizliegums	128	120
Kailcirtes aizliegums	43	45
Piezīme:	Attiecas uz audzēm, kas sasniegušas 20 gadu vecumu un vecākas	Bez vecuma ierobežojuma

Tiešie maksājumi par saimnieciskās
darbības ierobežojumiem valstu līmeņa
un Natura 2000 aizsargātajās teritorijās
ES valstīs, eur/ha

Vidējā kompensāciju
summa Eiropas Savienības
valstīs
503 eiro/ha gadā.

	Min., eur/ha gadā	Maks., eur/ha gadā	Vidējā vienreizējā kompensācija, eur/ha
Apvienotā Karaliste		697	
Austrija	40	400	
Bulgārija	150	200	
Čehija		60	
Francija	2000	4000	
Igaunija	60	110	
Itālija		200	
Īrija		635	
Latvija	45	160	
Lietuva	62	272	
Polija	140	304	
Rumānija		100	
Slovākija		100	
Somija			6898
Spānija	80	200	
Ungārija		230	
Vācija		200	
Zviedrija	410	4000	35

Dabas aizsardzības mērķu sasniegšanai:

- ▶ Dabas aizsardzības mērķu sasniegšanai mežos ir noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk - ĪADT), t.sk.
- ▶ Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts 603,8 tūkst. ha,
- ▶ mikroliegumi 39,2 tūkst. ha,
- ▶ buferzonas ap mikroliegumiem 37,8 tūkst. ha,
- ▶ zinātniskie objekti 5,5 tūkst. ha,
- ▶ vides un dabas aizsargjoslas (izņemot aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem) 284,6 tūkst. ha,
- ▶ kultūras pieminekļi 53,6 tūkst. ha,
- ▶ ģenētisko resursu audzes 4,9 tūkst. ha,
- ▶ bioloģiski nozīmīgi meža struktūras elementi 1,2 tūkst. ha,
- ▶ īpaši aizsargājami meža iecirkņi 12,6 tūkst. ha platībā. Datu avots: VMD, DAP statistika no Meža valsts reģistra: <https://www.zm.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/dabas-aizsardziba/statistika-par-aizsargajamam-teritorijam?nid=1695#jump>)

Par Latvijas atskaiti 2012 EK par ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu vērtējumu

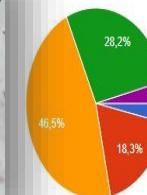
- ▶ Ziņojuma kvalitāte kopumā ir apšaubāma un ir vērtējama kā tendencioza, jo:
- ▶ Ziņojumā par visiem meža biotopiem teikts: ” *visaptveroša biotopa kartējuma Latvijā nav un jārēķinās, ka, ja tiktu veikts šāds biotopu totālais kartējums, tad izplatības kartēs, visticamāk atšķirtos*” (citāts no ziņojuma);
- ▶ Biotopu kvalitātes vērtējuma atskaitēs ir uzsvērts, ka biotopu monitoringam nav atkārtojuma, tātad izmaiņas laikā nav zināmas.
- ▶ Piem., par biotopa Staigņāju meži platību: 2.4.1. «*Saglabātas 2006.gada ziņojumā uzrādītās platības (225 km²), jo nav salīdzinoši aptverošāka kartējuma vai citādi uzlabojušos datu, kas ļautu dot precīzāku vērtējumu par biotopa daudzumu valstī*» (citāts).
- ▶ Neraugoties uz informācijas trūkumu, secinājumi ziņojumā sekojoši: «*2.4.5. Short-term trend - decrease*» (biotopa platība samazinās).
- ▶ Tipisks secinājums par gandrīz visiem meža biotopiem, piem., par biotopu 9020
- ▶ Veci jaukti platlapju meži: “*Šobrīd nav tiešu datu par biotopa platību izmaiņām, jo nav visaptveroša kartējuma un monitoringa. Tomēr visticamākais, ka biotopa platības sarūk vismaz par 1% katru gadu. Vērtējums ir drīzāk samazināts nevis pārspīlēts*” (citāts no ziņojuma);

«Apgalvojumu metodikas» pielietojums

1. Kā Jūs gūstat informāciju par norisēm meža nozarē?

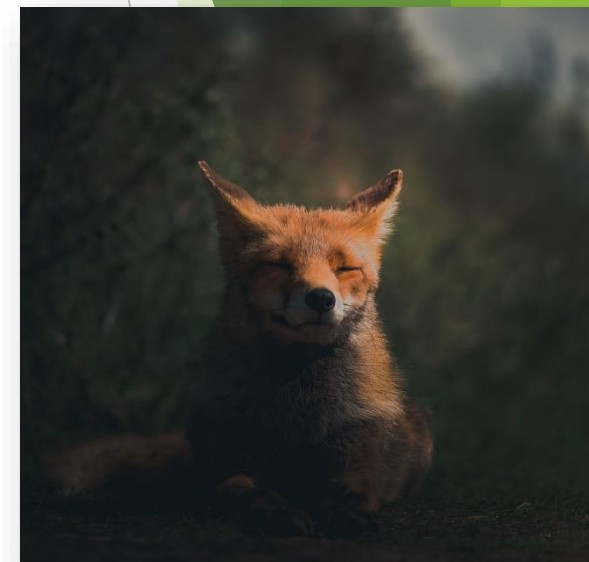

- ▶ Saskaņā ar ziņojumu, gandrīz visiem meža biotopiem:
- ▶ “*vairāk kā 25% no platības ir nelabvēlīga biotopa specifiskajām struktūrām un funkcijām (iesk. tipiskās sugas)*”(citāts);
- ▶ Latvijā valsts finansēts biotopu monitorings ir veikts tikai Natura2000, kur saimnieciskā darbība nenotiek vispār vai ir ierobežota, tas ļauj secināt, ka aizsargājamās teritorijās ir iekļauti biotopi ar zemu kvalitāti vai arī esošā dabas aizsardzības sistēma ir neefektīva, jo visu biotopu kvalitāte ir pasliktinājusies kopš iepriekšējā atskaides perioda;
- ▶ nav skaidrs, uz konkrēti kādiem datiem balstās apgalvojums par pārējo Latvijas teritoriju (*«ārpus aizsargājamām teritorijām biotopu kvalitāte ir vēl sliktāka»*, citāts), un kā tieši ir iegūts summārais vērtējums par konkrēta biotopa stāvokli visā valstī;
- ▶ Ņemot vērā visu iepriekš minēto var secināt, ka analizējot pieejamos datus, par Latviju atskaitē EK sniegts **dažu ekspertu** indikatīvs vērtējums un viedoklis par konkrētu ES nozīmes meža biotopu stāvokli valstī, **vērtējums nav pamatots uz visaptverošu biotopu kartējumu un kvalitātes vērtējumu dabā.**

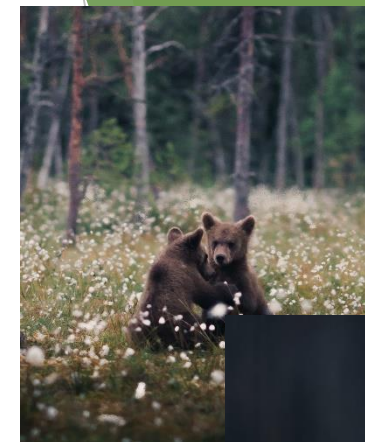
Secinājumi par ziņojumu - tas pats arī 2019...

- ▶ **Ziņojums nav sagatavots neatkarīgi un «caurspīdīgi»:**
 - ▶ sagatavošanas process nav pārskatāms un informācija par tā «tehnisko pusi» nav pieejama;
 - ▶ N2000 monitoringa metodiku, pašu monitoringu un arī Latvijas valsts ziņojumu ir sagatavojusi vienas komandas cilvēki (Latvijas Dabas Fonds);
 - ▶ Procesā iztrūkst iespēju uzzināt, vai metode nav pielāgota rezultātam?
- ▶ Tātad, ņemot vērā VARAM pārstāves un arī PDF pārstāvja teikto par “draudiem bioloģiskajai daudzveidībai Latvijā” meža nozarei ir sekojoši jautājumi par šajā gadā topošo ziņojumu EK
- ▶ Izpildītāji ?
- ▶ Izmantotā metodika un izvēlētie eksperti ?
- ▶ Ekspertu interešu konflikts, iespējamā ieinteresētība konkrētā rezultātā ?
- ▶ LV atskaites sabiedriskā apspriešana ?

LVM dati apliecina biologiskās daudzveidības pieaugumu

- ▶ 40% no LVM mežiem veido mežaudzes, kas vecākas par 70gadiem;
- ▶ Vairāk kā 16% no meža un 20% no kopējās platības LVM apsaimnieko ar mērķi - dabas aizsardzība (ceturto daļu no šīm platībām veido LVM noteikta aizsardzība)
- ▶ LVM GEO datu bāzē kopumā ir informācija par vairāk kā 30 veidu un 101 296 ha ES nozīmes biotopiem, t.sk. 2018. gadā ir apzināti biotopi 5512 ha platībā,
- ▶ No reģistrētajiem ES nozīmes biotopiem pusi veido labas un izcilas kvalitātes biotopi.
- ▶ Kopā LVM zemēs reģistrētie ES nozīmes biotopi (LVM GEO un DAP DDPS “Ozols”, bez savstarpējas pārklāšanās) ir jau 213 000ha.
- ▶ LVM datu bāzē GEO fiksēti kopā 53 262 dažādu nozīmīgu sugu reģistrējumi, t.sk. 2018. gadā to skaits palielinājies par 16 512 vienībām jeb reģistrējumiem.
- ▶ **Mazais ērglis**
- ▶ Pamatojoties uz 2018. gadā veiktajām monitoringa uzskaitēm, klātesošo pāru skaits četros parauglaukumos bija nemainīgs, turpretim, parauglaukumā “Murmastiene” skaits ievērojami palielinājās - no 15 pāriem 2017. gadā līdz 21. pārim 2018. gadā
- ▶ Nemot vērā klātesošo pāru skaita stabilizēšanos, sugas ilgtermiņa, vidēja termiņa dinamika un īstermiņa dinamika skaita dinamika Latvijā ir stabila
- ▶ **Zivju ērglis**
- ▶ Apkopojot datus par pēdējiem trijiem gadiem (2016.-2018.g.), konstatēts, ka populācijas lielums ir pieaudzis par 5% un šobrīd Latvijā ligzdo 220 - 240 pāri. Izvērtējot datus par pēdējiem 30 gadiem, konstatēts, ka populācijas lielums ir palielinājies gandrīz piecas reizes.
- ▶ **Jūras ērglis**
- ▶ Latvijā turpinās populācijas pāru skaita pieaugums, kas atbilst pēdējo 20 gadu laikā izteiktajai tendencei. Straujākais skaita pieaugums vērojams pēdējo 10 gadu laikā, ko raksturo 2018.gadā lielākais līdz šim zināmais apdzīvoto ligzdu skaits 69. No 89 LVM apsekotajām ligzdām 16 reģistrētas kā jaunas.

Par putnu dzīvi...

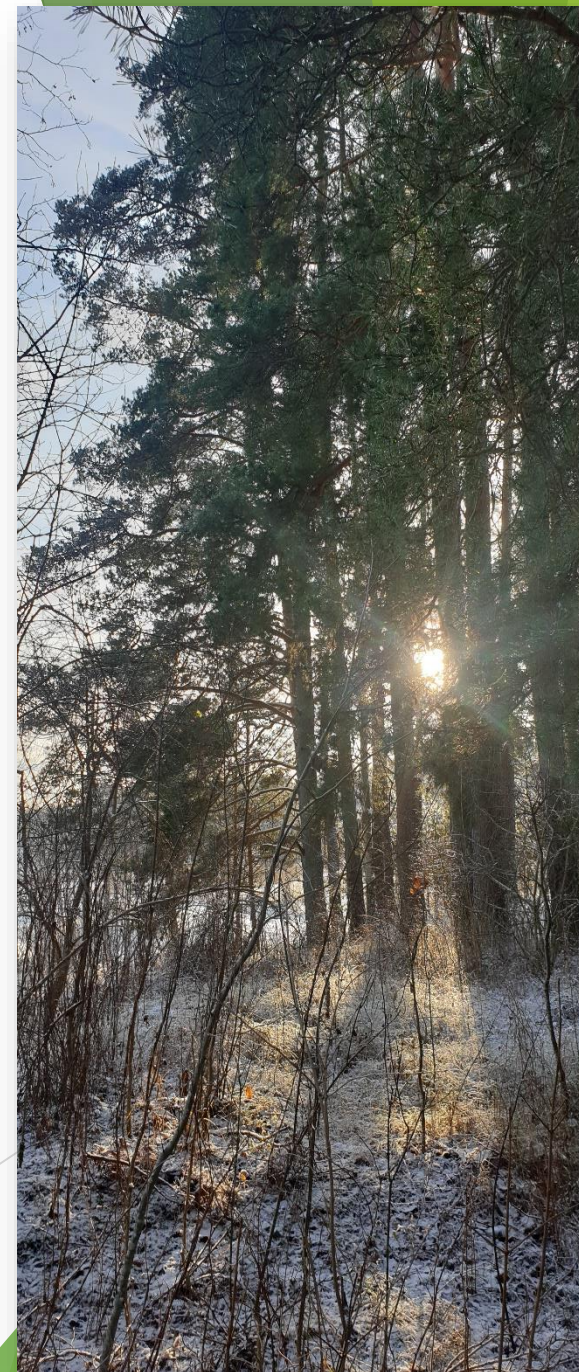
- ▶ **Mazais ērglis**
- ▶ Pamatojoties uz 2018. gadā veiktajām monitoringa uzskaitēm, klātesošo pāru skaits četros parauglaukumos bija nemainīgs, turpretim, parauglaukumā “Murmastiene” skaits ievērojami palielinājās - no 15 pāriem 2017. gadā līdz 21. pārim 2018. gadā
- ▶ **Nemot vērā klātesošo pāru skaita stabilizēšanos, sugas ilgtermiņa, vidēja termiņa dinamika un īstermiņa dinamika skaita dinamika Latvijā ir stabila**
- ▶ **Zivju ērglis**
- ▶ Apkopojot datus par pēdējiem trijiem gadiem (2016.-2018.g.), konstatēts, ka populācijas lielums ir pieaudzis par 5% un šobrīd Latvijā ligzdo 220 - 240 pāri. Izvērtējot datus par pēdējiem 30 gadiem, konstatēts, ka populācijas lielums ir palielinājies gandrīz piecas reizes.
- ▶ **Jūras ērglis**
- ▶ Latvijā turpinās populācijas pāru skaita pieaugums, kas atbilst pēdējo 20 gadu laikā izteiktajai tendencei. Straujākais skaita pieaugums vērojams pēdējo 10 gadu laikā, ko raksturo 2018.gadā lielākais līdz šim zināmais apdzīvoto ligzdu skaits 69. No 89 LVM apsekotajām ligzdām 16 registrētas kā jaunas.

Secinājumi un LMSP viedoklis

- ▶ Latvijas Mežu sertifikācijas padome aicināja NAP 2027 darba grupu ļoti nopietni vērtēt patieso situāciju jautājumā par bioloģisko daudzveidību Latvijā.
- ▶ Uzsverot nepieciešamību rūpēties par dabas vērtībām, Nacionālās attīstības plānā jāiekļauj mērķis nesamazināt saimnieciski izmantojamo mežsaimniecībai un lauksaimniecībai paredzēto zemju teritorijas, bet balstīties uz patieso situāciju un zinātniski pamatotiem rādītājiem.
- ▶ Tā kā uzstādījums, ka Latvijā ir “**draudi bioloģiskajai daudzveidībai**” potenciāli rosina veidot saimnieciskās darbības ierobežojumus, nākotnē var radīt ārkartīgi nopietnas, negatīvas sociālekonomiskas sekas mūsu valsts attīstībai.
- ▶ **Latvijā bioloģiskā daudzveidība nesamazinās.**
- ▶ Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, iespējams, nepieciešams pastāvīgs, objektīvs vērtību monitorings.
- ▶ Saimniecisko mežu platība Latvijā nedrīkst samazināties. Ja t.s. kartēšanas rezultātā tiek atklātas jaunas “vērtības”, tas nozīmē, ka par attiecīgu platību jāsamazina esošās aizsargājamās teritorijas.
- ▶ Noteikti NAP 2027 jāparedz atbilstošu izmaksājamo kompensāciju piemērošana īpašniekiem, kuru īpašumā esošās zemes un meža platības tiek apgrūtinātas dabas aizsardzības vajadzībām - esošā situācija šajā jautājumā ir absolūti nepieļaujama un pārkāpj Satversmes 105.pantu.

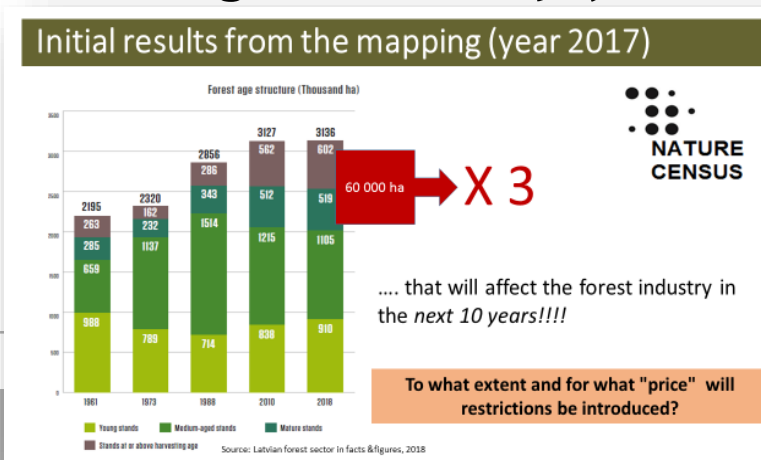
Datu trūkuma dēļ...»drošs paliek drošs»

- ▶ Par ziņojumu Eiropas Komisijai
- ▶ "...
- ▶ Pirms sešiem gadiem, gatavojot ziņojumu, bija ļoti neliels datu apjoms, jo tajā brīdī, kā visi zinām, bija arī krīze, nekādi monitoringi principā gandrīz nenotika, notika ļoti minimālā apmērā, arī cita veida pētījumi nenotika un jāsaka tā: "Paldies Dievam, ka mums ir bijusi tā iespēja veikt šādu te lielu izpēti!", ko šobrīd veicam, un paralēli arī ir bijuši dažādi pētījumi, ko veic gan universitātes, gan monitorings, ko veica jau pieminētie "Latvijas valsts meži", gan mēs paši, ko īstenojām.
- ▶ Šie te dati ir ļāvuši izdarīt pamatotākus un konkrētākus secinājumus, kas nav vairs balstīti uz kaut kādām emocijām vai ekspertu viedokļiem. Te jau ir vairāk uz datiem balstīti secinājumi, bet teikt, ka situācija kaut kā ļoti radikāli ir mainījusies, es teiktu drīzāk, nē! Bet mēs varbūt varam korektāk novērtēt to situāciju. Iepriekš, iespējams, atsevišķiem biotopiem vai atsevišķām sugām tas vērtējums ir bijis zemāks nekā... Nu - novērtēts zemāk nekā tas ir patiesībā. Bet, galvenokārt, tas ir bijis saistīts ar to, ka nav bijis datu un t.i. datu trūkuma dēļ.
- ▶ "...
- ▶ (Gita Strobe, Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktore)

Riski meža nozares konkurētspējas un jaunu koksnes produktu un uzņēmumu attīstībai:

- Dabas aizsardzības liegumu teritoriju nekontrolēta un nepamatota palielināšanās.
- Ražošanai nepieciešamās infrastruktūra reģionos un faktori, kas, salīdzinot ar konkurentu valstīm, ir nelabvēlīgākā stāvoklī.
- Uzņēmumos netiek pietiekami izmantotas jaunākās tehnoloģijas un zināšanas.
- Vairāku vides NVO radīta negatīva noskaņojuma veicināšana sabiedrībā

Saimnieciskās darbības pārmērīga ierobežošana samazina meža īpašuma vērtību un saimnieciskās darbības ekonomisko efektivitāti!

LATVIJA STARP EIROPAS MEŽU LIELVALSTĪM

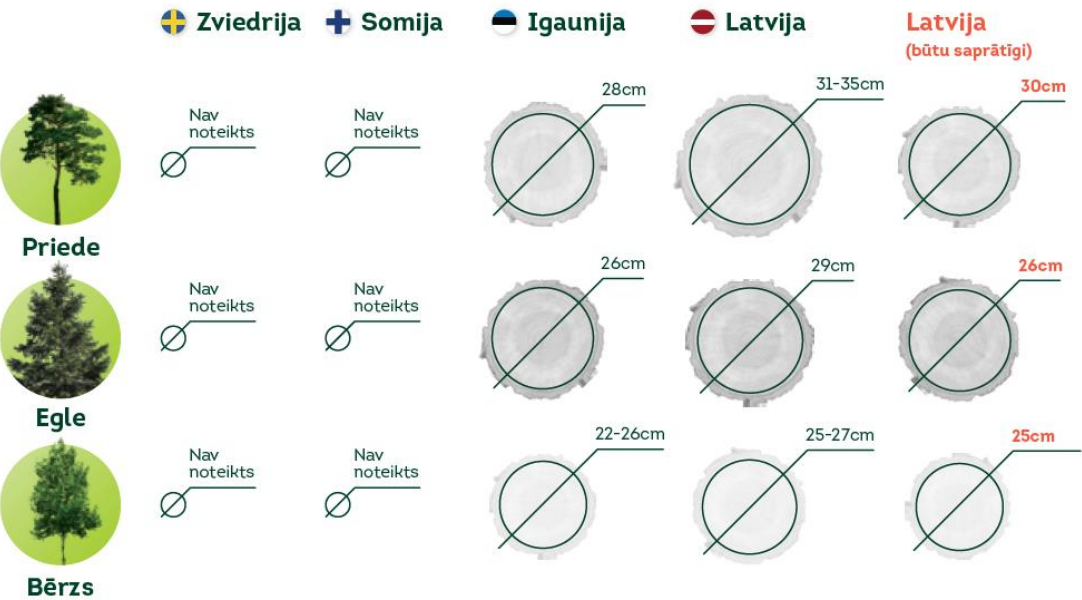

NORMATĪVO AKTU MODERNIZĀCIJA

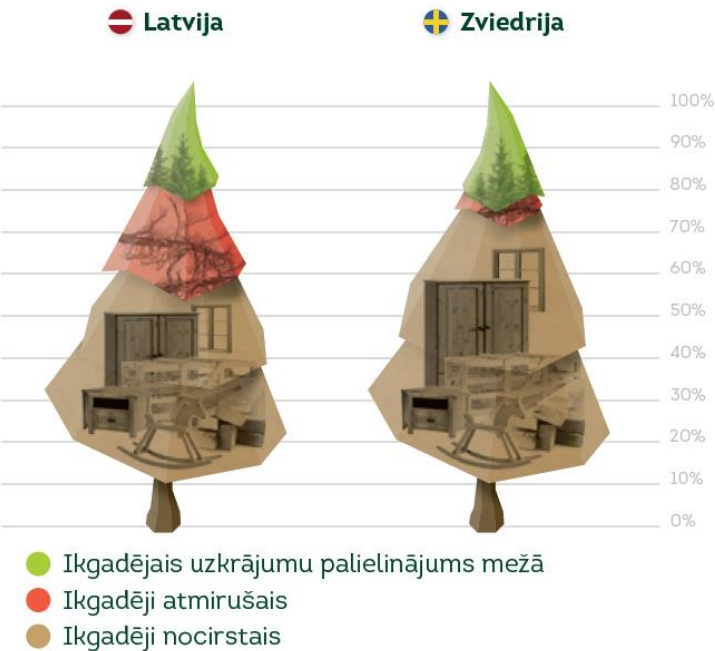
No četrām Eiropas mežu lielvalstīm Latvija ir vienīgā valsts, kura vēl nav modernizējusi normatīvos aktus, tādā veidā zaudējot konkurētspēju.

VIDĒJAIS DIAMETRS, NO KURA DRĪKST CIRST

Vidējā ciršanas diametra ierobežošana kavē investīciju piesaisti Latvijas meža nozarei. Zviedrijā un Somijā diametra ierobežojumi nav noteikti, savukārt Igaunijā tie ir ievērojami mazāki, kas ir viens no kritērijiem papildu investīciju piesaistei.

KĀ IZMANTOJAM IK GADU IZAUGUŠO

Ieguvumi gan Latvijas meža īpašniekiem un apsaimniekotājiem, gan tautsaimniecībai kopumā

1. Izmaiņas caurmēra skaitliskajās vērtībās ļautu Latvijas meža īpašniekiem, kā galvenā Latvijas resursa- zemes apsaimniekotājiem, **saglabāt savu konkurētspēju salīdzinājumā ar meža īpašniekiem Igaunijā, Zviedrijā un Somijā**, valstīs, kurās meža īpašnieki var daudz brīvāk pieņemt savus saimnieciskos lēmumus, kā rezultātā meži nav pazuduši no šo valstu zemes lietojuma veidu saraksta, bet gan **ir apsaimniekoti un dod lielu ieguldījumu valstu labklājības veidošanā**.

2. Latvijas Lauksaimniecības universitātes zinātnieku veiktais pētījums parāda, **ka izmainot galvenās cirtes caurmēra skaitliskās vērtības un ieviešot nosacījumu par platību atjaunošanu stādot vai sējot, salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju, ievērojami palielinātos gan meža kapitālvērtība, gan ikgadējie ienākumi no meža**.

Nosacījumi, sagaidāmie rezultāti

- Ikgadējais **meža atjaunošanas ciršu apjoms** pēc šādu grozījumu pieņemšanas varētu pieaugt līdz 0,5 milj. m³ pret 2017. gadu jeb apmēram **par 4,35%**
- **Meža atjaunošanas apjoms** ar kvalitatīvu stādāmo materiālu varētu nākamajos gados pieaugt par apmēram 1500...2000 hektāriem ik gadu
- Mūsdienu kokapstrādei piemērota **koksnes izejmateriāla apjoma pieaugums**
- **Valsts ienākumi** no nodokļiem un pieaugušās biznesa aktivitātes laukos varētu pieaugt par 13...15 miljoniem EUR ik gadu
- Papildus **darba vietas laukos**, lielākas algas, darba iespējas mazajiem lauku uzņēmējiem mežsaimniecībā, meža stādīšanā, kopšanā, mežizstrādē, koksnes transportā, koksnes pārstrādē
- Papildu **stimuls Latvijas ģimenēm**, kam pieder mežs, labākai meža apsaimniekošanai, ražīgu mežaudžu izveidei un līdz ar to cilvēka cienīgai dzīvei Latvijas laukos
- **Valsts mežos** no šī nekādā veidā **nemainās ciršanas apjoms**, jo to nosaka cits normatīvais akts – MK noteikumi «Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu» (to apstiprina 5 gadiem, pašlaik 2016. – 2020.)

Latvijas Meža Programma 2022
Latvijas Mežu sertifikācijas padomes priekšsēdētājs
Māris Liopa
www.lmsp.lv